

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

ISSN 1821-1070

Letnik XXV. št. 97-98

E-mail: pisarna@kredarica.org

Novi Sad, januar-junij 2025

DOBRODOŠLI DOMA 2025

2025

Evropska prestolnica kulture
Capitale europea della cultura
European Capital of Culture

25 LET USTANOVITVE MePZ KREDARICA

PRILOGA: LITERARNI NATEČAJ

Foto: Maja Cvejić

DAN DRŽAVNOSTI V BEOGRADU

Dne 17. junija 2025 se je predsednica Upravnega odbora DS Kredarica Elza Ajduković s člani udeležila sprejema ob Dnevu državnosti in Dnevu slovenske vojske, ki ga je v hotelu Metropol Palace Belgrade priredilo Veleposlaništvo Republike Slovenije v Beogradu.

Na sprejemu so bili številni predstavniki inštitucij, diplomatskega zbora, gospodarstva, civilne družbe, akademskega in kulturnega sveta ter slovenske skupnosti – predstavniki Društev Slovencev v Srbiji.

Slovesnost je otvoril Komorni ansambl slovenske vojske z izvedbo himn, prisotne pa je nagovoril veleposlanik dr. Slobodan Šešum.

Besedilo: Elza Ajduković

Foto: Kristina Koprivšek

ORGANIZIRALI SMO

INFORMATIVNI DNEVI 2025

Od 13. do 15. februarja so na univerzah v Sloveniji potekali Informativni dnevi za študij v študijskem letu 2025/26 v Sloveniji. Strokovno ekskurzijo, na katero so se odzvali slovenski potomci – učenci in učenske dopolnilnega pouka in člani slovenskih Društev v Srbiji, sta podprla Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Projekt je realiziralo DS Kredarica.

SREČNO VSEM PRI IZBIRI IN USPEŠEN ZAČETEK!

Pravijo, da so študentska leta najlepša leta našega življenja. To smo letos skupaj s Kredarico šli, da odkrijemo sami!

Kot vsako leto nazaj je Društvo Slovencev Kredarica organiziralo obisk na Informativne dneve v Slovenijo, da bi se bodoči študenti seznanili o študiju v domovini in o različnih možnostih študija. Dva dneva v februarju smo izkoristili za predstavitev srednjih šol ali fakultet, akademij, na katere se je možno vpisati. Nekateri so šli na Univerzo na Primorskem, nekateri v Maribor, večina pa je šla na fakultete v Ljubljani. Tam so spoznali njihove programe, kjer se vidijo v naslednjih letih, kako bodo potekala predavanja, kakšne so možnosti za izmenjave, možnosti bivanja v študentskem domu.

Imeli so tudi odlično priložnost, da se pogovarjajo s študenti in slišijo njihova mnenja o predavanjih, o profesorjih...

Kriteriji za odločitev za študijski program se razlikujejo. Pri mnogih je na prvem mestu služba po končanem študiju, za nekatere je pomembno vprašanje, kaj radi počnejo in za nekatere da izvejo, kaj ustreza njihovim interesom in ciljem.

Srečno vsem pri izbiri in uspešen začetek!

Besedilo: Nataša Dimitrijević

PO INDEKS V LJUBLJANO

Pravijo, da se mladi, ki končajo fakulteto daleč od doma, hitreje osamosvojijo. Če pa je fakulteta še v tujini, proces poteka še bolj uspešno. Sodeč po zanimanju mladih slovenskih potomcev iz Srbije za študij na slovenskih univerzah, v osamosvojitve daleč od doma še kako verjamejo. To je nedvomno pokazalo potovanje, oziroma strokovna ekskurzija na informativne dneve na slovenske univerze.

Avtobus je bil prepoln ne samo mladih iz Kredarice, temveč tudi iz vseh ostalih Društev Slovencev v Srbiji. V Ljubljani so se mudili od 13. do 15. februarja, od tod pa so zainteresirani lahko obiskali tudi druge univerze in sicer v Mariboru, na Primorskem, itn.

Študij v Sloveniji nudi vrsto prednosti. Na vseh univerzah je študij brezplačen za vse, ne le za državljane Slovenije. V to spadajo državljani EU in državljani iz bivših republik skupne države SFRJ, s katerimi je Slovenija sklenila sporazum o priznavanju izobraževanja in možnosti brezplačnega študija.

Sprejemnih izpitov ni, so pa izpiti nadarjenosti na akademijah ali fakultetah, kjer se zahteva nadarjenost. Za ostale fakultete se kandidati rangirajo po uspehu iz srednje šole. Zanimanja bodočih študentov za fakultete so podobna, najbolj je priljubljen študij informatike, medicine in psihologije. Na vrhu zanimanja sta tudi pravna in ekonomska fakulteta. Pa tudi akademije za glasbo, likovno umetnost, likovno pedagogiko. Dober uspeh iz srednje šole je torej odločilen za vpis. Če je pri točkovanju več kandidatov z istim številom točk, ki so pogoj za vpis, jih sprejmejo vse (primer pred leti je bil, da so na Medicinsko fakulteto sprejeli tri kandidate z istim številom točk, čeprav je ostalo še samo eno mesto na voljo).

Kaj še so mladi potniki iz novosadskega avtobusa lahko izvedeli?

Tudi Pravna fakulteta v Ljubljani je odprla svoja vrata v velikem amfiteatru, ki je bil prepoln. Največja in najstarejša pravna fakulteta v Sloveniji nudi odličen proforski kader in raznovrstne študijske programe oziroma predmete. Možnosti za prakso v tujini so številne. Tu je tudi bogata knjižnica. Poleg študija nudijo različne izvenštudijske aktivnosti. Najbolj iskane smeri so konzularno in diplomatsko pravo in pravo EU.

Študentom iz tujine je na voljo pomoč mentorjev da se lažje znajdejo na fakulteti ali v novem okolju nasploh. Pomoč je dobrodošla, saj je treba študij vzeti resno. Izpit se lahko opravlja največ 4-krat, izjemoma se daje peta šansa. Na uspeh študentov, ki prihajajo

iz Srbije in ostalih sosednjih republik, najbolj vpliva znanje slovenskega jezika. Le tega se lahko še veliko prej naučijo v Društvu v okviru dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije ali na tečajih ali poletnih šolah, ki jih podpirajo Urad za Slovence, Zavod za šolstvo in Ministrstvo za izobraževanje Republike Slovenije ali med študijem v prvem letniku pri programu učenja slovenščine, ki se imenuje Leto plus. Izkušnje govorijo, da je za spremljanje predavanj potrebno znanje slovenščine vsaj na srednji ravni. Možen je tudi študij v angleščini, vendar ni veliko smeri, ki to omogočajo, pa je tudi tu zaželen visok nivo znanja.

Kaj lahko pričakujejo študenti izven fakultete? Športniki imajo kot je to povsod več prednosti, celo če igrajo za kakšen klub v Sloveniji, drugače je na fakultetah možna tudi rekreacija za košarkarje in odbojkarje.

Vsi redno vpisani dobijo študentsko vizo za bivanje. Prednost namestitve v študentskih domovih imajo slovenski državljani, ostali pa si lahko poiščejo nastanitev v zasebnih študentskih domovih ali pri zasebnikih. Cene najema in stroškov se zelo razlikujejo, odvisno od mesta ali dela mesta. Zato si študenti pomagajo z dodatnim delom preko študentskega servisa, kjer si lahko prislužijo denar za stanovanje in hrano. Poleg tega vsi študenti dobijo bone za prehrano, kjer razliko cene obroka na bon subvencionira država. Večinoma v vseh lokalih sprejemajo plačilo z boni, poleg tega ponekod nudijo študentom dodatne popuste za pecivo in tople napitke.

Mladi slovenski potomci iz Srbije, ki so tri februarске dni bili v Ljubljani, so se najbolj zanimali za študij medicine, psihologije, managementa, medijev in komunikologije.

Če se bodo vsi uspeli vpisati, jim družbe ne bo manjkalo, vsi so se strinjali, da bi bilo najbolje, če bi kar skupaj najeli stanovanje ali hišo in živeli skupaj v Ljubljani. Vsaj nekaterim bo to morebiti šlo zlahka od rok.

Besedilo: Dušanka Vujošević

Foto: Đorđe Veselinov in Dušan Vujošević

POZDRAV POMLADI

Dne 16. marca 2025 je DS Kredarica v prostorih Društva organiziralo Pozdrav pomladi, drugo po vrsti prireditev posvečeno pomladi in mednarodnem dnevu žena. Predstavili so se učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec ter učenci, ki obiskujejo glasbene šole v Novem Sadu, pod mentorstvom Boruta Pavliča. Namen dogodka je bil popularizacija kulture skozi glasbo in slovenski jezik pri mladih učencih dopolnilnega pouka in učencih glasbenih šol.

Najprej so se učenci DPS Petra, Anja, Anthea, Sara, Lana, Hana, Relja predstavili z recitacijo *Prazniki in običaji v marcu*, potem je Ivona Očovaj, učenka 1. razreda OGŠ Isidor Bajić v klasi Aleksandra Spasojevića, zaigrala na kitari skladbi *Prvi valček/J. Povrožnjak* in *Ukrajinski valček/narodna*.

Učenci DPS Una, Amelija, Vuk, Zaharije, Nikola, Nataša, Mileva, Pavle in Natalija so nam pričarali *Pomladansko cvetje*. Katarina Kiso učenka I. razreda OGŠ Isidor Bajić v klasi Stefana Milovića je na klarinetu zaigrala *Do-re-mi* iz filma *Moje pesme, moje sanje*/ R. Rodžers, učenci DPS Una, Amelija, Vuk, Zaharije, Nikola pa so recitirali *Izštevank*e. Z glasbeno točko je nadaljevala Jelena Knežević, učenka 3. razreda OGŠ Isidor Bajić v klasi Jelene Todorović, ki je na

harfi zaigrala pesem *Eternity*/E.Alexandrova. Učenca DPS Nataša, Mileva sta predstavila *Šaljivke*.

Orin Fremont Wiesike, učenec 3. razreda OGŠ Isidor Bajić v klasi Gabriele Koso, je na fagotu s klavirsko spremljavo Dine Šuklar Wiesike zaigral *Café du festival/S. Watts* in skladbo *Iz Orinove spominske knjige/S. Šuklar*.

Pavle in Natalija, učenca DPS sta recitirala pesmico *Škrati nagajivčki*, Ksenija Ercegan, učenka 4. razreda OGŠ Isidor Bajić v klasi Ksenije Bašić, pa je zaigrala na flauti skladbo *Ples muhe*/W. Popp.

Petra, Anja, Anthea, Sara, Lana, Hana in Relja učenci DPS so recitirali pesem Ivana Minattija *Nekoga moraš imeti rad*. Magdalena Kiso učenka VI. razreda OGŠ Isidor Bajić v klasi Ane Tokanović je zaključila program s harmoniko s pesmijo *Prelude iz moteta Te Deum*/M. A. Charpentier

Pestremu programu so se odzvali številni člani DS Kredarica ter ostali Novosadčani. Sledila je pogostitev z druženjem.

Besedilo: Elza Ajduković
Foto: Rut Zlobec

25 LET USTANOVITVE MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA DS KREDARICA NOVI SAD

S slavnostnim koncertom 17. 5. 2025 (ob 20h, Novosadska sinagoga), ki ga je finančno podprl tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, je zaznamovano 25 let obstoja in aktivnega delovanja Mešanega pevskega zbora MePZ DS Kredarica.

Po pričevanju ustanoviteljev in dolgoletnih članov DS Kredarica, so se že ob prvih enomesečnih zbiranjih v prostorih Slovaškega doma, spontano pele slovenske ljudske pesmi.

Sčasoma je nastajala večja skupina, leta 2000 pa je ustanovljen Mešani pevski zbor na pobudo profesorice Katje Juršić Huzjan, kot je navedeno v koncertnem listu objavljenem ob tej priložnosti.

Namen je bil ohranjanje nacionalne identitete Slovencev in njihovih potomcev, ki živijo v Vojvodini oziroma v Novem Sadu ter prizadevanje seznaniti domačo publiko s slovensko kulturno dediščino in bogato tradicijo zborovskega petja.

Dirigenti zbora so bili dr. Bogdan Đaković, mag. Fedor Prodanov in Suzana Gros Marković. Od januarja 2013 do oktobra 2022 je zbor vodila dirigentka Dunja Huzjan, profesorica glasbene pedagogike.

Repertoar zbora danes je svetovna in duhovna glasba slovenskih in drugih svetovno znanih avtorjev, posebej pa neguje slovenske izvirne pesmi prilagojene za mešani zbor.

Zbor sodeluje na manifestacijah DS Kredarica v Novem Sadu in gostuje na manifestacijah slovenskih Društev v Srbiji in v matični domovini Sloveniji in drugod kjer živijo Slovenci. Do sedaj so gostovali v Sloveniji, na Hrvaškem, Madžarskem, Češkem in BiH in pri slovenskih Društvih v Srbiji.

V zboru razen pripadnikov slovenske nacionalne skupnosti pojejo tudi pripadniki drugih nacional-

nosti, ki tvorijo multinacionalno in multikulturalno sredino Novega Sada. Na ta način skozi svoje aktivnosti zbor neguje in krepi mednarodno sodelovanje in toleranco.

Od oktobra 2022 zbor vodi mag. Borut Pavlič umetniški vodja in dirigent ter član zbora od ustanovitve. O zboru je DS Kredarica posnelo dokumentarni film *Slovenija v srcu*.

Slavljenci, pevke in pevci MePZ DS Kredarica so pod vodstvom dirigenta Boruta Pavliča in klavirsko spremljavo Jovana Ranitovića v prvem delu koncerta zapeli *Škrjanček poje/Slovenska ljudska* – prir. B. Pavlič, *Tiho noči/Starogradska* – J. J. Ruska tradicionalna – prir. B. Pavlič, *Ave verum/W. A. Mozart, Vjeruj u ljubav/O. Dragojević* – prir. B. Pavlič in *Venček ljudskih/prir. I. Švara*, v drugem delu koncerta pa pesmi *Tam, kjer teče bistra Zila/J. Katnig* – prir. J. Leskovar, *Od Ribnice do Rakitnice/Ljudska* – prir. M. Tomc, *Nocoj pa, oh nocoj/F. Venturini* – solo: Mirko Pavlič, *Pušči me/S. S. Mokranjac* – IV Pesma iz X Rukoveti, *Pošla moma na voda/V. Simić* – prir. B. Pavlič, *Besame mucho/C. Velazquez* – prir. B. Pavlič.

Gostujoči zbor na slavnostnem koncertu je bil Ženski pevski zbor *Slovenčice Tuzla* iz Združenja občanov slovenskega porekla iz Tuzle. Zbor vodi dirigentka Mirela Ibrahimović Mehanović s klavirsko spremljavo prof. Amile Rančić. Zapeli so pesmi *Lipa/M. Vilhar* – D. Jenko, *Moje dekle je še mlado/Ljudska*, *Pa se sliš/primorska narodna* – prir. K. Pahor, *Iz kamena voda tekla/ Narodna* – prir. R. Hadžić in *Neki novi klinici/Đ. Balašević*. Lep program...

Ob 25. letnici ustanovitve zbora so podeljena priznanja in zahvale: za 10 let udejstvovanja v zboru so zahvale prejeli Jasna Kartalović, Mihailo Kolesar, Dragoslava Kaluđerski, Neda Vrhovac Lisičin, Dani-

ela Čegar, Ivan Mirković, Velimir Matanović, Zdenka Maletin in Brigita Sekulić; plakete za 25 let prizadevanja od ustanovitve, pa so prejeli Katja Juršić Huzjan, Mirko Pavlič, Ljiljana Pavlič in Borut Pavlič. Program je povezovala članica DS Kredarica Nataša Ivanišević.

Ob jubileju sem k pogovoru povabila nagrajene člane Zbora.

REKLI SO O MEŠANEM PEVSKEM ZBORU

Kako ste postali član zbora?

Česa se posebej spominjate?

IVAN MIRKOVIĆ

Član DS Kredarica sem postal na začetku jeseni 2015, ko se je začela nova sezona zbora. Pred tem sem za obstoj DS Kredarica izvedel že več let prej od Elenke Hribar, ki je na žalost umrla pred 12. leti (klicali smo jo Lela in se dolgo let družili) in ki me je večkrat vabila naj pridem in vidim, kako je v tem Društvu. Na žalost ona nikoli ni omenjala, da obstaja tudi zbor v Društvu. Moram priznati, da takrat nisem imel časa se odzvati na njena vabila, saj sem bil preobremenjen z delom (od nečesa se moralo tudi živeti), hkrati pa sem sam bil zelo aktiven kot volonter 12 let, v NGO Centru Srce. Po naključju sem izvedel iz časopisa maja 2015, da bo koncert MePZ DS Kredarica v gimnaziji Jovan Jovanović Zmaj, ki sem jo končal 1971. Odšel sem na ta koncert in bil navdušen s celim dogodkom. To je bil prelomni trenutek, da sem se odločil včlaniti v Društvo in se prijaviti k zboru, tudi s strahom, vseeno pa z upanjem, da me bodo sprejeli pet. Za "divno čudo" sem uspešno opravil "avdicijo" pri Dunji Huzjan, takratni dirigentki. Tako sam začel peti ponovno (ono po kavarnah se ne računa) v zboru po 44. letih. Ostalo je zgodovina.

Posebno se spominjam odhoda minulo leto 2024 v mojem slučaju z zborom DS Kredarica, ko smo bili v

Celju na Dobrodošli doma. To je bil moj drugi obisk v tem mestu.

V Celju sem namreč bil prvič konec 70-tih, ampak z drugim zborom, pod imenom Novosadski mladinski zbor, pod vodstvom Vojislava Ilića, ki je privabljal člane iz vseh srednji šol Novega Sada. V Celju smo takrat sodelovali na Jugoslovanskem tekmovanju zborov v Gimnaziji Celje.

Vedel sem, da se ravnatelj gimnazije imenuje Ivan Grobelnik, vendar ga vsaj jaz nisem niti videl, niti spoznal. Kolikor se spomnim, dobili smo tretjo nagrado.

V celem dogodku mi je bilo zanimivo in prelepo, da leta 2024, po več kot polovici stoletja pojem v slovensčini v slovenskem zboru in to ravno v Celju. In to mi je in bo nekaj, česar se bom posebno spominjal! Kar je čisto v redu, saj sem jaz vendarle 1952 rojen v Ljubljani, da mi je biološki oče Slovenec in da sem prvih svojih 5 let živel v Sloveniji, dokler se nisva mama in jaz preselila v Novi Sad.

VELIMIR MATANOVIĆ

Zbrali smo se ljudje s pesmijo, tako slovensko kot tudi drugimi in to mi je bilo všeč.

Druženja pri vajah in turnejah. Pozitivnega vzdušja in druženja.

NEDA VRHOVAC LISIČIN

Leta (jaz od 2005, Jasna nekoliko kasneje) sva Jasna Kartalović in jaz, ena ob drugi, peli v mešanem in komornem zboru KUD Isidor Bajić. Ko je Jasna začela peti v DS Kredarica, je povabila še mene v še en kvaliteten zbor. Medtem sem se sprijateljila s Štefanom Vindišem, ki je Slovenec po očetu in član DS

Kredarica leta nazaj, pa je to bil še dodatni motiv. Prišla sem v DS Kredarica konec avgusta ali v začetku septembra 2005. Na žalost je Jasna takrat zaradi težke bolezni moža imela daljšo pavzo v zboru. Našla sem se nova v novem okolju. Poznala sem samo Mirka in Ljiljo Pavlič, vendar ne kot pevca, temveč Mirka kot kolego iz nekdanje službe in njegovo simpatično ženo.

Zbor se je pripravljaj na potovanje v Slovenijo, kakšna dva do tri tedne po mojem prihodu. Nastopalo se je z veliko pesmi, pa tudi vaje so bile dvakrat tedensko. Katja Juršič Huzjan je s svojim pristopom takrat do mene novinke naredila name čudovit vtis. Povabila me je, da en dan gre z mano skozi celoten repertoar in sem jaz zahvaljujoč njej pela vse pesmi na nastopih v Sloveniji, čeprav sem se šele priključila k zboru!

JASNA KARTALOVIĆ

Po končanem obstoju zbora Gimnazijsko pevsko društvo 1838, v katerem sem pela od njegove ustanovitve, sem se na priporočilo prof. Ane Kovačič vključila v zbor Društva Slovencev Kredarica.

Od prvih vaj v prostorih židovske občine sem bila dobrodošla, umetniški vodja (dirigentska) Dunja Huzjan, si je z načinom dela in s prijateljskim pristopom pridobila moje zaupanje. Spoznala sem dobre ljudi,

si pridobila nove prijatelje, se naučila kopico novih pesmi (popevk) - Društvo Slovencev in zbor »Kredarica« so prava družba, kjer od 2014 rada preživljam prosti čas.

BRIGITA SEKULIĆ

Tisto davno 2011. leto sem poslušala zbor »Kredarica« na enem koncertu in si tedaj zaželela tudi jaz peti v njem. Odšla sem na dogovor s tedanjo dirigentko Suzano Gros Marković, ki me je sprejela kot članico zbora.

Ne morem navesti kak poseben dogodek za vsa ta leta, toda najlepši vtisi in spomini so mi s potovanj po Sloveniji. Tam smo bili vedno pristrčno sprejeti in si ustvarili čudovita druženja z gostitelji.

DANIELA ČEGAR

V Kredarico sem prišla jeseni, ne vem katerega leta, Suzana Gros je dirigirala. Takoj novembra sem že pela na tradicionalnem koncertu v Novosadski sinagogi. Kakšen mesec kasneje je prišla Dunja.

Najlepše od vsega so mi potovanja, izpostavljam Tolmin in Prago.

DRAGOSLAVA KALUĐERSKI

Pela sem v večih zborih in skupinah v mojem mestu Novem Sadu, toda ko sem slišala, da obstaja tudi slovenski zbor DS Kredarica, nisem čakala niti trenutka, takoj sem se prijavila v Mešani zbor skupaj z Melito. S Kredarico obiskujemo mnoga mesta in uživamo v vsaki pesmi in koncertu in tako spoznavamo lepote te prelepe dežele.

Rada imam Slovenijo, kot majhna sem namreč tudi živela v Celju, kjer sem hodila tudi v šolo. Slovenija ostaja v mojem srcu in duši vedno in zavedno!

MIHAILO KOLESAR

Zelo slabo pomnim, a ne zapisujem. Mislim, da me je Suzana Gros Marković povabila v Kredarico,

potem pa me je Borut Pavlič povabil v Fantje, ali je bilo morda obratno.

Pomnim in pomnil bom veliko lepih trenutkov. Ples, s katerim sva si po nastopu z dirigentko Suzano, raztrgala podplate na šodru pred odrom.

Prečudovit občutek, ko smo peli v Viteški dvorani (Brežice). Ko smo sproščeno igrali namizni tenis na prostem, sta se slišali ob nas pesem in smeh, v zraku pa sta se čutili radost in sreča.

ZDENKA MALETIN

Zboru sem se priključila 1. septembra 2014, ker rada pojem in sem vedno pela v pevskih zborih v šoli. Čeprav sem dolgoletna članica DS Kredarica sem začela peti, ko sem imela dovolj prostega časa.

Najlepše spomine imam na gostovanja v Slovenijo, saj sem z zborom obiskala Slovenijo vzdolž in počez.

Hvala vsem nagrajencem za pogovor, želim vam veliko uspeha in veselja v letih, ki sledijo!

Besedilo: Marija Lovrić

Foto: nagrajenci

BOJAN SVETEK samostojni kuhar IV. stopnje

Na redni Delegatski skupščini DS Kredarica je 22. aprila 2023 v novi sestavi Upravnega odbora DS Kredarica izvoljen Bojan Svetek za člana UO v štiriletnem mandatu. Na seji Upravnega odbora 18. septembra 2024 sva se srečala in to je bila priložnost, da vam ga predstavim.

Ali bi mi prosim, povedali nekaj o sebi?

Rojen sem v Beogradu 20. marca 1970, kjer sem tudi krščen v katoliški cerkvi Krista Kralja v Krunski ulici. Osnovno šolo sem končal v Sremskih Karlovcih, Srednjo gostinsko Svetozar Miletić pa v Novem Sadu leta 1990. Živim z družino v Sremskih Karlovcih.

Kako ste se odločili za ta poklic?

Na odločitev pri izbiri mojega poklica je najbolj vplivala moja mama Vesna Šaranović, dr. arheologije. Razlog je bil, ker je moj dedek - mamin oče bil mesar, dedkov brat pa je bil slaščičar v *Žerbu* v Budimpešti. Med obema svetovnima vojnama je bil dedek tudi hotelier v Sremskih Karlovcih v hotelu *Grand-Šaranović*.

Kdaj ste prišli v Sremske Karlovce?

V Sremske Karlovce sem prišel z mamo, ko sem bil star dve leti.

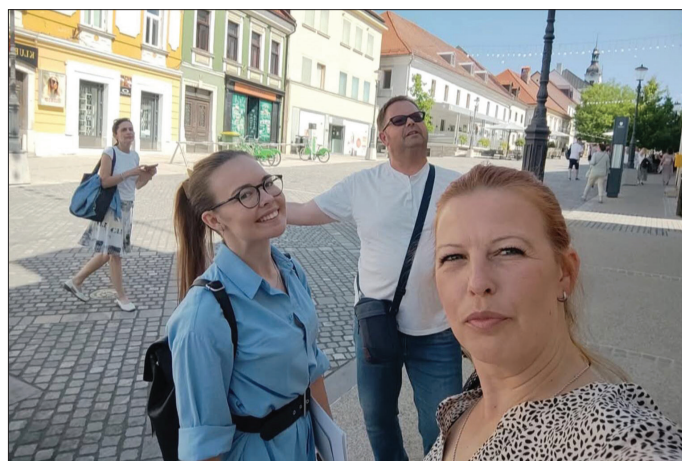
Kako poteka Vaše delo?

Prej sem delal v Novem Sadu v Hotelu *Vojvodina* kot glavni kuhar, sedaj sem zaposlen v restavraciji Čarda *AQUA DORIA* v Petrovaradinu. Delam od 8h do 16h, ali pa od 16 do 24h. Trenutno sem v ribarnici, kjer se pripravljajo "ribja čorba", "fish paprikaš", vse avstroogrske jedi in sicer perkelt soma in drugo, potem pečene ribe ali ocvrt som, kečiga, smuđ, postrv in kalamari. Ribo pripravljamo tudi na talandari.

Priloge so krompirjeva solata, dalmatinske prikuhe, zelenjava na žaru, sotirana zelenjava, pomfri, krompir na žaru. Ribo pripravljamo tudi na talandari.

Vaše vezi s slovenstvom?

Po očetu Marjanu Sveteku sem Slovenec. Moja babica Konstancija Svetek - dekleško Guštin, je rojena 3. 01. 1903 v mestu Metlika, od očeta Frana Guština in matere Konstancije, rojene Vajbl. Moj dedek, dr. Franc Svetek je rojen 20. (24.) novembra 1882 v Hotiču, Pokrajina Slovenija, Škofija Ljubljanska (kot stoji v Rojstnem in Krstnem listu), srez Litija, Dravska banovina iz obdobja Kraljevine Jugoslavije) od očeta Ferdinanda Sveteka in matere Frančiške Svetek, rojene Bajde. Vsi so rimokatoliške vere. Dedek in babica sta se poročila 30. 03. 1927 v Metliki. Moj oče, Marjan Svetek je rojen 30. 01. 1928 v mestu Metlika, kjer je tudi krščen 18. 03. 1928, a potrdilo o krstu je izdano v Župnem uradu v Metliki.

Po končani Prvi svetovni vojni in nastanku nove države Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, prihaja v Beograd 1920. godine in začinja z delom na Ministrstvu notranjih zadev, v oddelku za Slovenijo. Njegovo napredovanje v službi se giblje od konceptista, sreskega komisarja, državnega sekretarja, načelnika in inšpektorja Ministrstva notranjih zadev. Od 1934 postaja član Državnega sveta Kraljevine Jugoslavije, do oktobra 1941. ko odhaja v pokoj. Po Drugi svetovni vojni, 1945 postaja honorarni uslužbenec v Predsedništvu Ministarskega sveta Federativne narodne republike Jugoslavije.

Imam sestro Tatjano, ki z družino živi v Beogradu. Oče naju je s sestro od zgodnjega otroštva vzgajal v slovenskem duhu in nama vsadil ljubezen do Slovenije, domovine naših prednikov. Zimske in poletne počitnice ter praznike sem s sestro od malih nog preživel v Sloveniji pri številnih sorodnikih v Metliki

ali Ljubljani. Poleg tega sem obiskal še veliko drugih lepih mest, krajev, planin, rek, jezer ter slovensko primorje in toplice po celi Sloveniji. Najbolj so mi v spominu ostali Logarska dolina, Dobrna, Celje, Portorož, Pokljuka, Bled, Bohinj. V posebnem spominu mi je ostal Muzej rudarstva v Velenju, kot tudi, da se naučim plavati na reki Kolpi.

Drugače je bil moj oče Marjan Svetek med svojo kariero tudi poslovno vezan za Slovenijo in Ljubljano. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je nekaj časa delal v elektronski industriji Iskra v Ljubljani. Kot privatnik je v začetku osemdesetih let ustanovil elektronski laboratorij Limes, v katerem je patentiral, izdeloval in plasiral svoje tehnične proizvode in bil član zadruga Elektrovod iz Ljubljane, s katero je aktivno sodeloval. Kot član radio-amaterskega društva Nikola Tesla, je odhajal v Slovenijo na tekmovanja in druženja s tamkajšnjimi radio-amaterji, kot veliki pobornik modelarstva pa je odhajal na aeromitinge v Slovenijo. Tako sem z njim bil tudi jaz na aeromitingu v Celju.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Delal sem v gostilni *Srbska kafana* v Beogradu zraven Ateljeja 212 eno leto, ko sem bil zelo mlad. Prvega januarja gostilna postaja *Kafana otvorenog srca*, kjer na ta dan kuhajo in strežejo igralci in igralkе.

Tako se je pripetilo, da sem tisti dan kuhal z igralcema Taškom Načićem in Boro Todorovićem. Taško je nenehno ponavljal, da jedi morajo biti mastne in da je premalo masti v pripravljenih jedeh in da je treba dodati še kakšen kos mesa.

Moral sem pripraviti razsol, ki se bo tisti dan stregel. Razsol je bil v treh barvah. Moral sem poskrbeti, da vsak dan zelje zalivam z razsolom in dodajam zrnje koruze v posodo zaradi rumene barve, rdečo peso v drugo posodo zaradi rdeče barve, ena posoda pa je bila v naravni barvi razsola. Igralka Svetlana Bojković je stregla razsol gostom.

Povejte nam prosim kaj o Vaši družini?

Ženo Snežano Mašić sem spoznal v hotelu *Vojvodina*, kjer je delala kot natakara. Poročila sva se v Novem Sadu. Živiva v Sremskih Karlovcih v družinski hiši Šaranović in sicer v mamini hiši, moja sestra pa je podedovala očetovo stanovanje v Beogradu in je članica DS Sava v Beogradu.

Imava hčerko Lidijo, osnovno šolo je končala v Sremskih Karlovcih, gimnazijo Laza Kostić v Novem Sadu, sedaj je študentka drugega letnika *Naravoslovnotehniške fakultete* v Ljubljani na *Oddelku grafično oblikovanje in medijska kultura*.

Vi v prostem času?

V prostem času se rad družim, družba prihaja k nam, kuham to mi je kot hobi, pa tudi če sem povabljen k njim, tudi tam kuham. Rad potujem, uživam v potovanjih, kratkih in dolgih. Potujeva z ženo. Doma pa imamo vrt, pa tukaj tudi preživljamo prosti čas, imamo radi naravo. Družimo se ob praznikih, slovenskih in srbskih.

DS Kredarica in Vi?

Član Društva Slovencev Kredarica sem od 2015, prav tako tudi moja hčerka Lidija Svetek in žena Snežana Mašić Svetek. Takoj po včlanitvi sva oba s hčerko Lidijo začela obiskovati pouk slovenščine in tako se mi je končno uresničila želja, da obnovim vse, česar sem se naučil, ko sem bil še deček. Trudim se, da tudi svoji hčerki med odraščanjem posredujem ravno tisto, kar je meni posredoval moj oče, a to je ljubezen do slovenskega jezika, kulture in domovine Slovenije.

Verjetno je tudi zaradi tega hčerka Lidija bila v enem šolskem letu proglašena za najboljšo učenko dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in običajev v svoji skupini. Neizmerna želja mi je tudi, da jo popeljem po Sloveniji po poteh svojega otroštva.

Poleg sodelovanja pri dopolnilnem pouku smo vsi v družini aktivni pri delovanju Društva, obiskujemo prireditve, pomagamo pri gostovanjih in v skladu s svojimi zmoglostmi podpiramo Društvo. Kot glavni kuhar, prej zaposlen v hotelu *Vojvodina*, še vedno rad priskočim v pomoč tudi pri realizaciji pogostitev za potrebe DS Kredarica. Vsi smo vpisani v posebni volilni imenik sklovske narodne manjšine v Srbiji.

Kaj bi sporočili članom Društva?

Članom Društva bi sporočil, naj ostanejo še naprej vedrega in delovnega duha, aktivni kot do sedaj še zlasti pri pouku, naj potujejo, naj se družijo in spoznavajo z drugimi Slovenci, oziroma z Društvi Slovencev na Dobrodošli doma in podobnih manifestacijah.

Pogovor vodila: **Marija Lovrić**

Foto: **Bojan Svetek**

MOJA DOMOVINA IN DOBRODOŠLI DOMA

DS Kredarica je organiziralo gostovanje *Moja domovina* v Sloveniji na povabilo KD *Cominum* iz Komna, kjer sta 19. junija 2025 MePZ in MoPS *Fantje* DS Kredarica nastopila skupaj s pevskim zborom gostiteljem MePZ *Cominum* pod vodstvom zborovodje Karin Luin. Uvodoma so prisotne pozdravili župan Komna mag. Erik Modic in predsednica KD *Cominum* Nina Mezinec.

V drugem delu gostovanja se je DS Kredarica udeležila manifestacije *Dobrodošli doma*, srečanja Slovencev, ki je bilo letos v Novi Gorici. Obe gostovanji je podprl Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Besedilo: Elza Ajduković

Foto: KD Cominum

DOBRODOŠLI DOMA – NOVA GORICA

Kot tudi minula leta je DS Kredarica iz Novega Sada zaključilo pevsko, oziroma sezono dopolnilnega pouka, sedaj že s tradicionalnim junijskim gostovanjem v Sloveniji. Društvo so predstavljali MePZ Kredarica in MoPS Fantje na čelu z umetniškim vodjem, mag. Borutom Pavličem, kot tudi učenci recitatorji

dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije, ki ga vodi učiteljica Rut Zlobec, prof. slovenskega jezika.

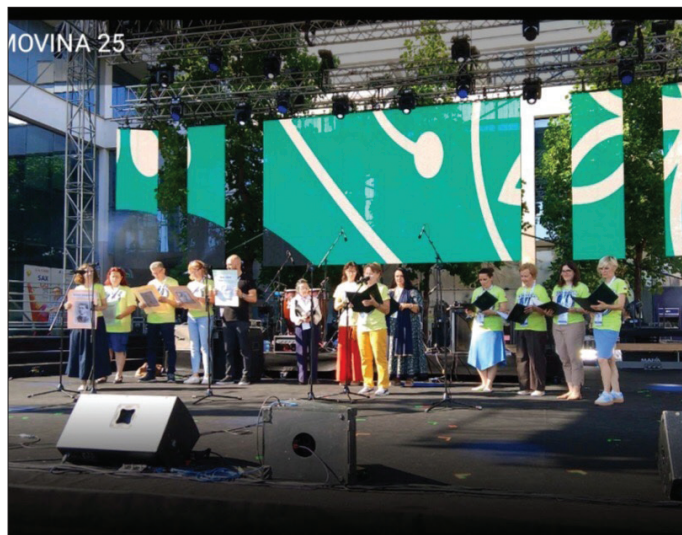
Vesetje potovanja in pomen nastopanja v matici sta bila to pot z dvojnimi jubilejem še večja: s proslavo petindvajsetletnice obstoja MePZ Kredarica, ki je pred odhodom v Slovenijo zaznamovana s celovečernim koncertom v Novosadski sinagogi, kot tudi z dejstvom, da je Nova Gorica, v kateri je DS Kredarica imelo eden od nastopov skupaj z italijansko Gorico, s katero tvorita zadnje ločeno mesto v Evropski uniji, letos ponesla laskavo titulo evropske prestolnice kulture. Omenjena titula je bila povod, da USZS (Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu) ravno Novo Gorico v letu 2025 proglasi za mesto srečanja Slovencev razseljenih po svetu, pod sloganom *Dobrodošli doma*.

Ta manifestacija se na pobudo USZS od 2011. leta vsako leto na začetku poletja odvija v Sloveniji, do sedaj pa je med ostalimi gostovala v slovenskih mestih v Ljubljani, Škofji Loki, Ptuj, Rakičanu pri Murski Soboti, Radovljici, Ribnici, Novem mestu, Vipavi in Celju.

Člani DS Kredarica so bili v Sloveniji štiri dni od 19. 06. 2025 do 22. 06. 2025, ko so imeli dva nastopa,

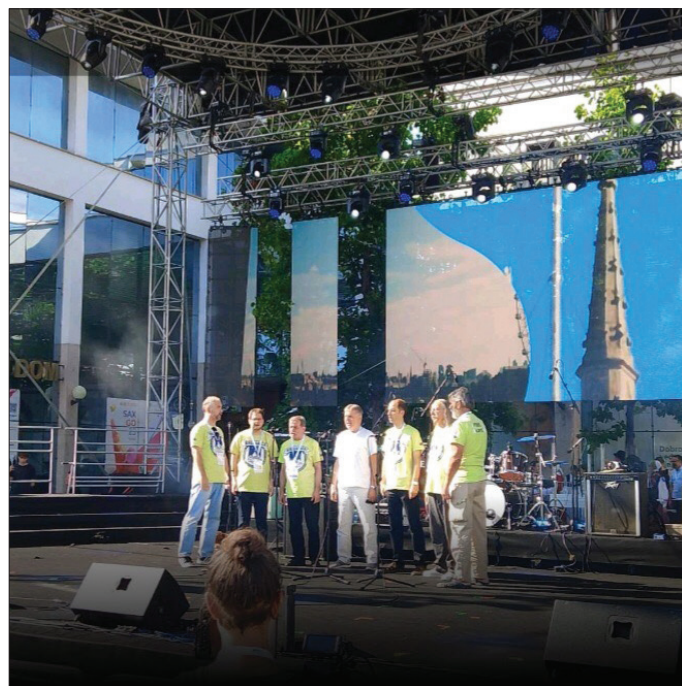
obiskali več krajev, kulturnozgodovinskih znamenitosti, v pavzi med nastopi pa so uspeli obiskati še del slovenskega primorja.

Prvi dan je bil najbolj zahteven: po odhodu v zgodnjih jutranjih urah iz Novoga Sada, celodnevne poti dolgega 600 kilometrov, po katerem smo se namestili v Sežani, smo imeli prvi planirani nastop v pitoresnem slovenskem mestecu, Sveto pri Komnu.

Da bi za tak podvig imeli dovolj moči, je poskrbela mila in srčna Rut Zlobec, ki je delegacijo iz Novega Sada v njenih rojstnih Brežicah dočkala in okrepila z raznovrstnimi dobrotami: z jabolki, krofi, pico in rustičnim, domačim kruhom z zelišči, ki ga je najboljšje jesti kar samega kot kolač.

Koncert v dvorišču stare šole kraja Sveto, v skoraj arkadijskem ambientu slovenskih livad in nepreglednega zelenja, se je začel ob 20. uri, kjer so razen MePZ *Kredarica* in MoPS *Fantje* nastopili tudi gostitelji, člani MePZ *Cominum* iz Komna. Prvi dan gosto-

vanja je zaključen z druženjem in pogostitvijo gostiteljev in s pesmijo.

Drugi dan je bil v načrtu odhod do slovenskega primorja. Izbira je padla na prelepo mesto vedrih barv, romantičnih zgradb in bujne vegetacije, Izolo, kjer smo preživeli dan. Ena od lepših strani tovrstnih potovanj, ki poleg tega, da Slovincem krepi občutek povezanosti z matico in nudi priložnost „znotraj“ spoznati deželo izjemno po odnosu do ljudi in narave.

Čeprav je koledarski gledano dan v Izoli bil zadnji dan pomladi, nam je vreme šlo na roko, pa smo dober del dneva bili na prostem, spotoma pa delali načrte za naslednjo sezono.

Tako smo si nabrali moči za nadaljevanje gostovanja v naslednjem dnevu.

Na poti proti Novi Gorici smo si ogledali biser slovenske kulturne dediščine, srednjeveško vasico Štanjel, ki je obdana z vinogradi Krasa in vmeščena na gričku Turu, na čigar se vrhu nahajajo istoimenski dvorec iz 16. stoletja, gotška cerkev in znameniti Ferrarijev vrt.

V vrtu, ki danes predstavlja slovenski spomenik nacionalnega pomena, za čigar izgled je zaslužen znani slovenskoitalijanski arhitekt in urbanist Maks Fabiani, kot tudi med obzidjem Štanjela, smo se zadržali nekaj časa.

V nadaljevanju potovanja smo obiskali Prvačino, naseljeno mesto v občini Nova Gorica, v katerem se nahaja Muzej Aleksandrink, muzej aleksandrijskih žena, ki je posvečen spominu na hrabre ženske, ki so konec 19. stoletja odhajale na sezonsko delo v Egipt in na ta način vzdrževale svoje družine.

Potem smo nadaljevali pot proti Novi Gorici. Ko smo prišli tja, so nas pričakali predstavniki Urada in nam pomagali, da se pripravimo za program nastopa. Bilo je zelo vroče. Po nastopu Mešanega pevskega

zboru DS Kredarica, Moške pevske skupine Fantje in učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije DS Kredarica smo dobili velik aplavz. Po nastopu v Novi Gorici, letošnji evropski prestolnici kulture, je prosti čas do vrnitve v Sežano vsak izkoristil kot je najbolj znal.

Medtem ko so eni „peš skočili“ do Italije, pravzaprav do stičišča, kjer sredi obeh mest poteka meja med Italijo in Slovenijo, kjer se praktično mesti Nova Gorica in Gorica stikata, je večina ostala na trgu in spremljala nadaljevanje kulturnoumetniškega programa ali izkoristila za srečanje in pogovor s predstavniki drugih slovenskih Društev iz zamejstva in sveta.

Razen lepih spominov in suvenirjev so člani Društva s sabo vzeli tudi del dišav in okusov Slovenije. poskrbela vinska klet Štok, vmeščena v Dutovlju, kjer so nas gostitelji pristrčno sprejeli in ugostili. Družinska vinarija Štok je večkrat bila nagrajena za svoja vina, kot so Kraški teran, Malvazija, pa tudi za ostale izdelke iz grozdja, kot je teranov liker in teranov sok Teranovka.

V poznih večernih urah smo spet bili „dobrodošli doma“ – prihajajoč iz ene domovine v drugo, iz Slovenije v Srbijo. Kot že vsa minula leta, bodo tudi tokrat most med njima predstavljali naši spomini do naslednjega potovanja, kot tudi glasba, ki jo negujemo, saj smo z njo vedno in povsod – doma.

dr. Jasmina Knežević, članica MePZ Kredarica

HIŠA ALEKSANDRINK

V okviru gostovanja v Sloveniji je na pobudo mag. Darinke Kozinc, predsednice iz Goriškega literarnega kluba *Govorica* iz Nove Gorice, DS Kredarica obiskalo *Muzej Aleksandrink* v Prvačini, kjer so si člani lahko ogledali fotografije, pisma, različne predmete, ki so jih zbrali v spomin na ženske, ki so odhajale v Egipt, manj v Kairo, več v Aleksandrijo in na ta način vzdrževale svoje družine. Zato se jih je tudi prijel ime Aleksandrinke.

Tu je predsednica GLK *Govorica* mag. Darinka Kozinc med ostalim opisala, kdo so bile te ženske, vzrok in okoliščine, ki so jih navedle, da se napotijo na sezonsko delo in kakšne so bile njihove usode.

Na koncu je Darinka Kozinc še vročila Mariji Lovrić priznanje 1. nagrado za sodelovanje na pesniškem natečaju *Šinkovčevi dnevi*, ki ga organizira JSKD Idrija, v kategoriji *Po Šinkovčevem verzu s pesmijo Spmin na otroštvo*.

Besedilo: Elza Ajduković

Foto: Rut Zlobec

GOSTOVANJE V ZAGREBU

Na povabilo slovenske skupnosti Slovenski dom v Zagrebu je MoPS *Fantje* pod umetniškim vodstvom mag. Boruta Pavliča iz DS Kredarica gostoval 24. in 25. maja na prireditvi *Pesem združuje* v dvorani Slovenskega doma v Zagrebu.

DS Kredarica že dolga leta sodeluje s slovensko skupnostjo iz Zagreba, nazadnje so jih gostili na manifestaciji I. *Dnevi slovenske kulture* pred dvanajsti-

mi leti, ko je se je MePZ *Slovenski dom* iz Zagreba predstavil v Kulturnem centru v Novem Sadu v organizaciji DS Kredarica. Po koncertu so se pevci družili z gostitelji slovenske skupnosti iz Zagreba.

V imenu DS Kredarica se je predsednik Društva Dorđe Veselinov zahvalil za gostoljubje ter povabil gostitelje k sodelovanju tudi v prihodnje.

Besedilo in foto: Dorđe Veselinov

MEDNARODNI SEJEM KNJIG V NOVEM SADU 2025

Na Novosadskem sejmu je bil med 18. in 24. marcem 2025 Mednarodni sejem knjig 31. po vrsti. Slavnostna otvoritev je bila 18. marca. Mednarodni sejem knjig se je odvijal v 2. dvorani sejma že tradicionalno pa je sodelovalo tudi Društvo Slovencev Kredarica.

Sodelovali smo na skupni stojnici Pokrajinskega sekretariata za izobraževanje, predpise, upravo in nacionalne manjšine-nacionalne skupnosti Izvršnega sveta Avtonomne pokrajine Vojvodine. Na tej stojnici so bili izdelki založništva nacionalnih manjšin, v programu pa so bile tudi predstavitve ali promocije institucij in posameznikov v založniški produkciji.

Razstavili smo naše izdelke v slovenskem jeziku: Biltene DS Kredarica, knjigo za otroke *Galeb* in zbirko poezij *Dotik vetra* avtorice Marije Lovrić, članice Društva in urednice Biltena Kredarica.

Napovedani Gaming Week (Teden igrice) je odpovedan zaradi varnostnih okoliščin, kot je povedano na konferenci za medije.

Zanimiv je bil (Dečiji kutak) otroški kotiček kot je delavnica za branje, izdelavo perl, predmetov iz papirja, tudi golobice kot zaščitni znak mesta Novi Sad.

Na sejmu je bilo več kot 100 založnikov. Mednarodni sejem knjig je največja književna manifestacija v Avtonomni pokrajini Vojvodini. Kot vedno so bili sejemski popusti za nakup knjig, in to so bile najbolj obiskane stojnice.

Istočasno je bila v avli sejma od 18. do 24. marca 2025, 29. Mednarodna razstava umetnosti ART- expo. Na prvi pomladni dan (20. marca) je bila podeljena nagrada za likovno in vizualno umetnost Sava Šumanović, ki jo galerija BelArt in Art expo Novosadskega sejma podeljujejo že 27-tič. Nagrado je dobil dr. um. Goran Despotovski, redni profesor in direktor Departmaja likovnih in uporabnih umetnosti Akademije umetnosti Novi Sad.

Ob mednarodnem dnevu poezije (21. marec) je podeljena nagrada Zlata sončnica za roman *Pjesak peskare* Milenku Bodiropiću.

Letošnji laureat nagrade Laza Kostić je Aleksandar Gatalica za delo *Druga violina i druge priče*, objavljeno v založbi Akademске knjige, Novi Sad.

Vstop na sejem je bil prost.

Besedilo: Marija Lovrić

MOJA BREZMEJNOST

Foto: Milica Cvejić

Literarni natečaj na temo Moja brezmejnost, ki ga vsako leto od 2018 razpisuje Uredniški odbor Biltena Kredarica v sodelovanju z učitelji dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije, se simbolično nanaša na manifestacijo v Novi Gorici, ki je v letu 2025 evropska prestolnica kulture in njemu originalnemu naslovu projekta GO! Borderless – Brezmejnost, s katerim so si že leta 2020 na natečaju pridobili naslov EPK 2025.

Za Slovence in njihove potomce v Srbiji, ki živijo izven domovine Slovenije, je tema Moja brezmejnost še posebej večplastna, saj se njihovo življenje ne omejuje samo na prostor in čas, ki ga živijo sedaj in v tem okolju, temveč morebiti na vse tisto, kar jih po ustnem izročilu njihovih prednikov povezuje s Slovenijo in vse tisto, kar živijo v tem hipu.

Zgodovina nastanka mesta Nova Gorica je zelo zanimiva, saj je mesto popolnoma zgrajeno na novo, potem ko je po drugi svetovni vojni 1945 postavljena nova državna meja z Italijo in so Slovenci ostali brez svojega kulturnega, upravnega in gospodarskega središča v Gorici.

Tudi zgodovina nastanka slovenske narodne manjšine v Srbiji je podobna. Ko se je Republika Slovenija 1991 osamosvojila, so Slovenci kot konstitutivni narod skupne države SFR Jugoslavije ostali brez pravnega statusa. Z ustanovitvijo DS Kredarica v Novem Sadu 1997 in kasneje z ustanovitvijo drugih Društev Slovencev v Srbiji je postavljen temelj za reševanje statusa Slovencev, ki bi se izenačil s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Nova Gorica je mesto, nastalo iz nič, ab initio, Gorica je v pisnih virih prvič omenjena leta 1001. Disonantna dediščina modernističnega mesta in mesta s tisočletno zgodovino je zapletena in večplastna.

Usoda Slovencev v Srbiji (zaradi nove državne ureditve) je podobna usodi Goričanov, saj so se oboji znašli izven domovine. Zahvaljujoč večletni vztrajnosti in prizadevanju Slovencev v Novem Sadu in kasneje tudi drugih Društev Slovencev v Srbiji, se je njihov status uredil s 13.členom Zakona o državljanstvu Republike Slovenije.

Kot so navedli organizatorji, je cilj projekta za manifestacijo Evropske prestolnice kulture Nova Gorica, utelešen v sloganu GO! Borderless – Brezmejnost, ki predstavlja preseganje mej, aktualna tema na poti k spravi med "staro" Gorico in Novo Gorico, med Italijo in Slovenijo, med ljudmi, ki živijo ob robu dveh držav.

Osvojitve naziva je omogočila korak bližje k ambicioznemu cilju – razviti prelomno čezmejno strategijo za obmejne občine. To ne bi bilo mogoče brez občutka za skupnost in skupnega truda pri komunikaciji. Med Slovenijo in Italijo, Novo Gorico in Gorico in mnogimi, mnogimi ljudmi.

Namen GO! 2025 je premagati fizične in mentalne prepreke med omenjenima mestoma in v njihovih družbah ter dokazati, da lahko življenje brez meja in čezmejno upravljanje vplivata na krepitev in rast evropskih obrobij, teh šivov in stikov evropskega mozaika. Utelešenje teh ciljev predstavlja kulturni in umetniški program. Vztrajamo pri projektih vrhunske kakovosti, preseganje običajnega je eno naših ključnih vodil, so utemeljili v prijavi za projekt EPK.

Tudi Slovenci v Srbiji bi lahko zelo podobno razumeli brezmejnost v prostoru in času na obrobju EU.

Sicer pa je za razmislek vsakemu posamezniku vprašanje ali je njegova brezmejnost samo brezmejna, glede na prostor in čas ali pa je brezmejnost le njegova domišljija, ki ga obvaruje pred predsodki vsake vrste?

REZULTATI LITERARNEGA NATEČAJA

Literarni natečaj je bil objavljen 30.03.2024, rok za oddajo pa je bil 30.06.2025.

Pogoji razpisa so bili:

1. Sodelovali so lahko člani slovenskih društev in učenci DPS v Srbiji.
2. Zapis je moral biti v slovenskem jeziku.
3. Zapis naj bi bil na najmanj eni ali največ na dveh tipkanih straneh (od 1200 do 2400 znakov s presledki).
4. Pisava: Times New Roman 12.
5. Naslov zapisa je določil avtor sam.
6. Zapis je moral biti označen s šifro, ki jo avtor določi sam.

7. Zapis opremljen s šifro in podatki o avtorju: ime, priimek, kontakt je moral biti poslan po e-pošti na: pisarna@kredarica.org z oznako za natečaj.

V veljavnem roku je prispelo 10 zapisov od posameznikov iz slovenskih Društev v Srbiji. Prejete zapise je obravnavala tričlanska komisija, in sicer

- predsednica komisije Kristina Koprivšek, profesorica francoskega jezika
- članica komisije Sonja Golubović, profesorica marksizma
- članica komisije Nataša Dimitrijević, učiteljica angleškega jezika, ki je izbrala tri najboljše zapise.

Nagrajeni udeleženci natečaja:

1. Mesto: MOJA BREZMEJNOST Predrag Tipsarević, DS Kula Vršac
2. Mesto: REKA POZABLJENJA Dimitrije Đuričin, DS Planika Zrenjanin
3. Mesto: SVET V SANJAH Snežana Miladinović, DS Kredarica Novi Sad

Ostali udeleženci natečaja:

DOMA PRI HIŠI STARŠEV, Marija Lovrić, DS Kredarica Novi Sad

VRŠAC – EVROPA V MALEM, Vida Starc, DS Kula Vršac

MOJ DOMAČI KRAJ, MOJA BREZMEJNOST, Cvetka Vučković, DS Kula Vršac – Gudurica

MOJE SANJE, MOJA BREZMEJNOST, Vukica Jovičić, DS Emona Ruma

PISMA IZ MARGITE, Branislav Rašković, DS Kula Vršac

MOJA BREZMEJNOST – V KNJIGAH, Marija Đukić, DS Emona Ruma

MOJ VRT, MOJA BREZMEJNOST, Zorica Kovačević, DS Emona Ruma

PRVONAGRAJENI ZAPISI

MOJA BREZMEJNOST

Vseh šestintrideset let, odkar sem prvič vdihnil zrak, sem preživel v istem majhnem mestu, očarljivem mestecu na severovzhodu lepe, a utrujene dežele, ki se že predolgo bori, da bi postala boljša. Zdi se, da to slikovito mestece, prepogosto spregleda svoj potencial in se odloča preživljati svoje dni na majavi meji med sanjami in resničnostjo. Morda sem nepravilčen, saj včasih pomislim, da ne gre za obup, temveč za tihi boj – tistega, ki ga ne vidimo na prvih straneh časopisov, a ga čutimo v vsakem pogledu, v vsakem pogovoru na tržnici, v vsakem sprehodu po starih, spranih ulicah. To je boj, da bi dohajali svet, ki se, zdi se mi, vedno vrtil nekaj obratov hitreje.

Tudi sam sem se nekajkrat počutil, kot da sem prepočasen, kot da bi potreboval večje čevlje, daljši korak, da bi prišel tja, kamor sem si zastavil.

Kljub temu sem si priboril nekaj pomembnih zmag. S svojim tempom. Izognil sem se nekaj mladostniškim pastem in mlad spoznal, s čim se želim ukvarjati. Moje delo od mene zahteva vse, kar imam v določenem trenutku: koncentracijo, prisotnost, sposobnost gledanja, poslušanja in odzivanja. Včasih imam občutek, da je vsak dan kot hoja po tanki vrvi – ni prostora za tavanje, ni prostora za pozabo. Ljudje okoli mene živijo podobno. Njihov ritem določajo

roki, obveznosti, družinska pravila in življenjska pravila, o katerih si ne upajo zastavljati vprašanj. In vse to je v redu. Toda meni to ni bilo dovolj. V meni je vedno obstajalo nekaj, kar ni pristalo na to, da ostane znotraj začrtanih meja. To sem odkril skozi gibanje.

Potovanja so bila zame najprej beg, nato pa so postala vrnitev k sebi. Na začetku so bila impulz, nekaj, kar me je vleklo brez veliko razmišljanja: spakiraj nahrbtnik, kupi vozovnico, pojdi. Prvič, ko sem se znašel v drugem mestu, med ljudmi, katerih jezik je zvenel drugače, katerih navade so mi bile tuje, in katerih pogledi so bili polni misli, ki jih nisem mogel tekoče prebrati, sem občutil nekaj, česar dolgo nisem: da nisem omejen z mestom, z delom, niti s svojimi pričakovanji.

Z vsakim potovanjem sem postajal višji, širši, večji. Ne fizično, seveda – ampak navznoter. Širila so se mi razumevanja, spreminjala so se mi obzorja, rušile so se mi predsodki, za katere niti nisem vedel, da jih imam. Na plažah Zanzibara, ko sem sedel v senci palme in opazoval, kako Indijski ocean spreminja barve z vsakim gibom vetra, sem spoznal, da dom ni le kraj, kjer si se rodil. V nemških mestih, kjer vse deluje skoraj popolno, sem razumel, da red in disciplina ne pomenita nujno dušenja svobode, ampak jo pogosto varujeta. V ruskih stepah, medtem ko so me neznani

ljudje vabili v svoj dom na čaj in klepet, sem spoznal, da pripadnost ne zahteva papirjev ali pogodb, temveč odprto srce.

Začel sem razumevati, da ne rastem le, ko se borim, ampak tudi, ko se predam – ne ravnodušnosti, temveč prisotnosti. Ko opustim nadzor in dovolim neznanemu, da me oblikuje. Ko prvič občutiš hlad zraka v kakšni odmaknjeni gorski vasi ali se izgubiš na železniški postaji v deželi, v kateri znaš komunicirati samo z nasmehom, in se namesto panike pojavi spokojnost. Ker veš – našel se boš. Nekdo ti bo pokazal pot, se ti nasmehnil, ti ponudil roko. In takrat odkriješ tisto, česar ne moreš prebrati v nobeni knjigi: da te svet kljub vsemu želi sprejeti. Če si dovolj pogumen, da mu pristopiš brez maske, brez oklepa, iskreno.

Potovanja so me učila, da ne obstajajo meje, razen tistih, ki si jih začrtamo sami.

Življenje v kraju, iz katerega prihajam, je zares premagalo mnoge, ne zato, ker bi bilo slabo, temveč zato, ker nosi težo neizpolnjenih sanj. Vsi mi tukaj nosimo nekakšno nostalgijo po nečem, kar bi lahko bilo. Po nečem, kar smo sanjali, a odlagali, prepričani, da čas ne more miniti tako hitro in da je še veliko peska v zgornji polovici peščene ure, čisto dovolj peska, da se vanj umesti celo tisto življenje, ki smo si ga zamislili, a ga dali na čakanje, dokler ne opravimo nekaterih pomembnejših stvari. Saj veste: stanovanjski kredit, boljša služba, avto z večjim prtlačnikom ...

In medtem ko so se mnogi moji prijatelji ustalili v znanih vzorcih – služba, družina, gradnja hiše, letovanje na istem morju vsako leto – sem jaz čutil, da bi me takšno življenje počasi ugašalo. Ne zato, ker ne bi imel rad ljudi okoli sebe, temveč zato, ker se nisem mogel odreči nemiru, ki me je nosil.

Ta nemir je moja brezmejnost.

Ko potujem, svet preneha biti serija slik z interneta ali pripovedovanih zgodb. Postane otipljiv, dišeč, živ. Hodim po ulicah mest, ki si jih prej nisem mogel niti zamisliti. Pogovarjam se z ljudmi, katerih zgodbe spreminjajo mojo sliko o svetu. Včasih se izgubim – v neznani četrti, na kakšni gori, v jeziku, ki ga ne razumem – a prav takrat čutim največjo svobodo. Kajti izgubiti se pomeni prekiniti vse stare poti, odpreti vrata, ki jih prej nisi niti opazil.

Brezmejnost zame ni odsotnost korenin. Ni beg od obveznosti. Ni niti odrekanje odgovornosti. Brezmejnost je sprejemanje, da sem lahko več kot ena zgodba, več kot ena identiteta, več kot eno življenje. Da lahko vdihujem tuji zrak, nosim v sebi tako vetrove severa kot prah juga, vonjave daljnih kuhinj in samoglasnike neznanih jezikov, pri tem pa ostanem svoj.

Najtežje je to razložiti tistim, ki nikoli niso odšli dlje od znanih meja. Kako razložiti občutek, ko se ti pred očmi odpre dolina tako lepa, da ti zastane dih? Ali ko te na koncu dolge poti ne pričaka nič drugega kot lasten odsev v izložbah tujih mest – in ti ta odsev ljubiš bolj kot kdaj koli prej?

Potovanja so moj način, da sem prisoten.

Moj poklic me je naučil, kako pomembno je biti tukaj in zdaj. Potovanja so me naučila, kako to prenesti na vsako področje življenja. Ko gledam sončni zahod na drugem koncu sveta, ko poslušam smeh otrok, katerih besed ne razumem, ko začutim vonj nezane hrane, ki mi draži brbončice, sem popolnoma prisoten. In tam, v tistem trenutku ni več strahu, ni negotovosti, ni žalosti. Obstaja le čisto, neomadeževano bivanje.

Brezmejnost je sposobnost, da se odpreš.

Da sprejmeš svet takšnega, kot je, z vsemi njegovimi protislovji. Da sprejmeš tudi tisto, česar ne razumeš, in tisto, kar ti je neprijetno, in tisto, kar spreminja tvoje bivanje. Da veš, da vse, kar je tuje, lahko postane tvoje, če mu daš prostor v sebi.

Moji najdragocenejši trenutki se ne morejo meriti z ničemer drugim kot s spominom: tiha jutra, preživeta ob jezeru v Švici, medtem ko gore v daljavi lovijo prve sončne žarke; sprehod skozi avstrijske vasi, kjer se zdi, da je čas obstal, in vsak pogled razkrije novo zgodbo; vonj začimb in zvok valov na obali Šrilanke, kjer sem se naučil upočasniti, dihati globlje in biti hvaležen.

Kljub temu se počutim bogatejšega kot kdaj koli prej. Saj nosim v sebi svet. Nosim njegove barve, njegove glasove, njegove zgodbe. Nosim v sebi potrditev, da sem več kot tisto, kar mi je bilo rečeno, da moram biti.

Ko se vrnem domov, ko spet stopim na znane ulice svojega kraja, ne čutim več tesnobe. Vem, da moje meje niso zidovi mojega mesta. Niti meje moje dežele. Moje meje so tako široke, kolikor sem pripravljen odpreti oči, roke in srce.

Zato potujem. Zato sanjam. Zato diham s polnimi pljuči.

Ker vem, da sem brezmejen.

Predrag Tipsarević, DS Kula Vršac

REKA POZABLJENJA

Jutro ob reki, december, zima, prvi led. Odenki sive združujejo nebo in vodo, ki se upira oklepu mrtvila, pri tem ji pomaga veter, tako da na rečnih ovinkih ostajajo oči, okna svobode. Nejasne obrise noči, ki se umika in za seboj pušča sledove sanj. Vse to mi je znano, videno in doživeto davno nekoč, ta

prostor, zvoki in vonji, staro je, navzoče, vendar potlačeno in zdaj se počasi razkriva. Sestavljam sestavljanke pokrajine v spominu, skušam ugotoviti, kaj se je izgubilo, medtem ko me ni bilo. Zaman, vse je na svojem mestu. Fotografija se ne spremeni, le zbledi, se obrabi, a ne zabeleži občutkov.

Sreča jih je znova slutiti, saj se ne morejo ponoviti.

Držim te za roko, govorim ti, kam naj stopiš in na kaj naj paziš, medtem ko se po strmem bregu skozi trnasto grmovje spuščava proti reki. Zemlja je zamrznjena in spolzka, gola, prvi sneg še ni padel. Tvoja roka je mrzla, ves si nekako tog, upočasnen, neroden, brezvoljen, brezpomočen, siv, umazan, tvoja oblačila so umazana, obraz umazan, dišiš po zemlji, rad imam vonj zemlje. Zdi se mi, da se boš vsak trenutek razpadel, razsul, da boš postal zemlja. Ta ista, po kateri stopava. Tvoja roka je lahka, prosojna, zračna, prahna, skorajda ne čutim njene teže. Ves si prah. Zato te čuvam dvojno. Vsaj tako mislim.

Nič v tej sivini ni zanesljivo, razen dvoma v čute.

Ti nikoli nisi bil tukaj, kajne? Zate je ta reka kot vsaka druga, priznaj, ta breg kot vsak drug, ta zmrzal in to jutro kot vsako drugo, točno tako. Moja slika ni tvoja slika. Jaz te v njo uvajam na silo. Moj čas ni tvoj čas. Ne upiraš se, brez ugovora sprejemaš roko, brezmejno verjameš. Navidezno ti je vseeno. Ti ničesar ne čutiš.

Stalno ti nekaj govorim, skoraj nezavedno, kup nepovezanih besed in stavkov. Nesmisel zapolnjuje praznino. Sivina besed naj te ne poveže z menoj, dvomim, da me sploh slišiš, še manj razumeš, temveč naj potrdi tvojo prisotnost v tem jutru, v tem prostoru.

Spomin na tvoj obstoj.

Šla sva na reko, na prvi led, v zgodnje zimsko jutro. Gošča na bregu ovenčana s čipko ivja.

Sivina. Led se pod nogami upogiba in cvili. Držim te za roko. Ti lebdiš neslišno ob meni, molče, lahkotno, pol metra nad ledom.

Zakaj?

Neizrečeni očitek tvojih oči. Ogledalo moje krivde. Kdo se je že ubranil odseva? Tudi če bi zatisnil oči, ne bi pomagalo.

Pok. Led se je pod nogami udril. Pogreznem se v vodo. Do kolen. V meni se smeji strah. Tebi ni smešno. Zdi se, da nič več ne čutiš.

Ne poskušam se opravičevati, se braniti. Čutim, da sem kriv. Ne vem, na kaj misliš. Običajno ne pozabljam, skušam se spomniti kaj zakaj, kdaj zakaj in zakaj zakaj, a ne gre. Odkimam z glavo.

Nisem.

Razčlovečil sem se in razvrednotil, da bi postal neviden.

Senca dvoma ostaja na tvojem obrazu. Jaz ne priznam krivde.

Prečkava na drugi breg.

Moker sem. Čudno, ne čutim mraza. Šele zdaj opazim, da so tvoja oblačila bolj primerna za junij kot za december. Ne spomnim se, da bi te kdaj videl v poletni obleki, beli laneni obleki, umazani od zemlje. Kot da si iz zemlje izšel.

Na bregu gori ogenj, po žerjavici sodeč že vso noč. Ena starka, varuhinja ognja, oblečena v črnino, sedi ob njem in se greje, medtem ko se dva otroka igrata v bližini. Eden stoji na rokah, drugi ploska z dlanmi in poskakuje okoli prvega.

Ne hodite k reki, led je še mlad!

Usedem se ob ogenj.

Ti izgineš v sivini.

Dimitrije Đuričin, DS Planika Zrenjanin

SVET V SANJAH

Veliko sem razmišljala o pojmu brezmejnosti. Nekaj, kar je brezmejno lahko se nanaša na številne pojave, občutenja, stanja. Takoj so mi prišli na misel "zdravniki brez meja", organizacija ustvarjena pred več kot 50 let v Franciji. Ljudje, zdravniki, zdravstveni tehniki in prostovoljci tako zelo ljubijo svoj poklic in so tako predani da vse življenje ali del svojega življenja posvetijo reševanju bolnih, ranjenih in nemočnih in vsem kotičkih sveta.

Ko ljudje brezmejno ljubijo to, kar počnejo, verjamem da se mora zgoditi nekaj velikega. Če je to znanost morda se bodo zgodila nova znanstvena odkritja, če je to šport oziroma neka vrsta umetnosti, bodo postavljeni svetovni športni rekordi in ustvarjena bodo velika umetniška dela. Talent se sam po sebi razume, še posebej pa brezmejna ljubezen za svoje dejavnosti.

Moje misli so se vrnile k mojim neštetim interesom da ugotovim kaj je moj brezmejni užitek. Knjige so me vedno zelo zanimale, zelo rad berem, lahko bi rekla brezmejno. Včasih mislim da bi morala biti knjižničarka, tako bi brala cel dan. Ampak se moja brezmejna ljubezen do knjig omejila na izposojanje knjig iz knjižnice. Otroci so me vedno osrečevali, imam jih zelo rad.

Opazujem otroke ki se igrajo v parku, ena čudovita punčka mi se nasmehne in jaz mislim da bi morala biti vzgojiteljica v vrtcu. Kljub temu, moje brezmejno zanimanje za otroke se je omejilo z mojimi tremi otroki. Rada sem imela šolo ampak nisem marala biologijo. Vendar sem imela rad rastline in še posebej rože, iz stanovanja v mestu sem se preselila v hišo z vrtom, da bi lahko sadila, negovala in opazovala rast rož.

Posadila sem toliko različnih rastlin da je vrt postal premajhen za nove vrste rož a prevelik za čas in trud ki ga treba vložiti. Tako nisem postala niti cvetličarka pa sem omejila svoje zanimanje za rastline na velikost svojega vrta.

Pred nekimi dnevi si ogledam neke fotografije, naletim na posnetek iz Celja. Na sliki sva jaz in Alma, torej spomenik Alme Karlin. Pogled na svetovno popotnico me je pripeljal do spoznanja da je moje brezmejno zanimanje pravzaprav potovanje v različne kraje. Ko vidim sliko nekaterega mesta, reke, jezera, gore, morske obale, zgodovinskega spomenika, vse te čudovite barve in oblike, želim to videti na lastne oči. Ni nujno da so to daljni eksotični kraji, toliko je stvari ki me lahko osrečijo a veliko so bližje. Pripravljena sem potovati takoj ko dobim priložnost in možnost. Hkrati pa ne izbiram kako ali s kom bom šla, lahko bi bilo z agencijo, po dogovoru z znanci in se lahko sama organiziram. Lahko grem z družbo, s sorodniki, s prijatelji, ampak lahko to storim sama.

V prejšnji državi sem bila na mnogih krajih, mestih, gorah, jezerih.

Poznam celotno jadransko obalo od severa proti jugu, videla sem ustje reke Bojane v morje, reke Neretve v morje, izvir reke Bosne, izvir reke Soče. Še vedno je toliko krajev ki jih moram videti. Kasneje sem potovala še malo dlje, navdušila me je spomladanska lepota Toskane, zasnežena vas v Avstriji, modro jezero v Švici, veličasten razgled s planote Budimskega gradu na Pešto, okrašene palače v Pragi in Dresdnu, pravljicična panorama Karlovih Varov, zeleni parki Nizozemske, starodavne zgradbe Grčije, goreč sončni zahod v Tunizijski puščavi. Ko potujem sama, prva stvar ki jo naredim je nakup mestnega načrta in naredim načrt premikanja in ogledov. Vse je na in-

ternetu, ampak papir je najvarnejši. Tako sem se ozrla po ulicah Pariza in Malte, Moskve in Sankt Peterburga. Moskva je veličastna in notranjost Ermitaža me je pustila brez diha.

In tako, še je toliko lepega in zanimivega kar moram videti, ni pomembno, ali je bližje ali dlje, moj kovček je vedno pri roki. Neke ga večera me je sin povabil da grem zjutraj z njim v Ljubljano. Seveda sem odšla, ker, čeprav sem nekaj časa živela v Ljubljani, se vedno da videti in doživeti kaj novega. Ne morem reči da sem svetovna popotnica kot Alma Karlin, pa sem prepričana da potovanja in spoznavanje sveta predstavljajo mojo brezmejno željo in užitek.

Snežana Miladinović, DS Kredarica Novi Sad

Foto: Milica Cvejić

OSTALI ZAPISI

DOMA PRI HIŠI STARŠEV

Rumena narcisa kvišku stremlji
diši
in razgaljuje dan,
bel
kot stene,
ki čakajo
že celo večnost,
bolečina,
in jaz sem tam
s prvim cvetom dišeče vijolice,
še pred prvimi lastovkami
in tu bom še stoletja.

Marija Lovrić, DS Kredarica Novi Sad

VRŠAC – EVROPA V MALEM

Rojena sem v Vršču (Banat, Vojvodina) pri meji z Romunijo. Tukaj se počutim kot da ni meja, ker tukaj živijo ljudje iz raznih krajev in dežel že dolgo, dolgo let.

Naši starši, oče, mati, nona in nono, stari stric in stara teta so s Primorske, očetovi s Črnega kala v bližini Kopra, mamimi pa iz Podsabotina na Kojskem pri Gorici. Med dvema svetovnima vojnima je bilo to ozemlje pod Italijo. Zaradi težkih razmer, fašizma in revščine so se mamimi odselili prek Brežic v Lendavo, kjer so obdelavali zemljo. Po drugi svetovni vojni, ko so prišli iz taborišča, so se odločali za kolonizacijo v Vršac, Banat, v Vojvodino. Tudi očetova družina je

Kredarica

prišla v Vršac. Tukaj so bili narodi in narodnosti iz cele Jugoslavije, vsi so se precej dobro razumeli in delali ali na zemlji ali v podjetju. Ni bilo idealno, ampak pridni in delovni ljudje so premagali vse težave. Tukaj, v Vršču, sva se rodila moj brat in jaz.

V naši ulici, tako kot v celem mestu, so živeli ljudje vseh nacionalnosti iz vseh krajev Jugoslavije – Srbi, Bosanci, Makedonci... Tukaj so živeli Lale, Madžari, Nemci, Židje, Romuni... Ko sam bila stara tri-štiri leta, mi je ena visoka gospa naredila "kuklo" – punčko iz cunj. Napolnila jo je z drobnimi ostanki mehke volne, oči, usnice ter obrvi je izvezla s sukancem rdeče in črne barve, lasje so bili iz svetle volne, sešila je tudi oblekico s cvetličnim vzorčkom. Ta "kuklica" mi je bila zelo všeč, klicala sem so jo Karaviljka. Morda je je tako poimenovala ta gospa.

Druga sosedka, gospa Anđa, mi je včasih prinesla polno skledo koruzne pokovke (kokic). Stara teta mi je naredila enostavne majhne okrogle kekse in jih dala v "škarnic" – papirnato vrečko, kot da smo jih kupili v trgovini in s tem sem hodila okrog mize in jedla. Kupovali smo dnevni časopis Borbo in stari stric Mijo, učitelj po poklicu, me je učil črke. Včasih sem iz našega vrta šla na sodedin vrt in tam so mi dali palačinke in liziko. Naši domači so se vedno zelo lepo pogovarjali s sosedi. Moj prvi pes je bil črni Muri.

V Vršču, v osnovni šoli, pa tudi v gimnaziji so bili dobri učitelji in profesorji. V naši osnovni šoli so gostovali veliki umetniki: balerina Jovanka Bjegović, violinist Tripo Simenuti, kitarist Jovan Jovičić, igralci iz gledališč, pa tudi književniki.

Ko smo hodili po ulicah, smo slišali romunski, madžarski, nemški jezik... In nikoli ni nihče nikogar gledal po naciji, ljudje so se pogovorili o svojih opravilih, kdo je zoral njivo, kaj bo poslal, kakšno sadje bo pobral, kaj bo na vrtu delal, pogovarjali pa se se tudi o svojih problemih.

Vršac je lep in bogat kraj, ob sebi ima lepe hribe s čistim zrakom, obdaja ga veliko vinogradov, njiv z žitom, koruzo, peso, sončnicami. Imeli smo podjetja za proizvodnjo piva, oblek, čevljev, pohištva, za predelavo mleka, mesa, proizvodnjo čokolade, zdravil, majhnih letal, za železo...

Ljudje so, ko so prišli domov z dela, imeli pri hiši živino, pa tudi delo na vrtu. Mi smo doma "pekli šnops" in od tega smo živeli. Oče je delal v pivovarni, mama je delala doma. Brat je končal študij matematike in je delal v srednji šoli. Jaz nisem končala študija, ostala sem doma in pomagala mami pa kaj lažjega tudi očetu na njivi. To mi sploh ni bilo težko, ker sem bila zadovoljna, kadar je bilo delo dobro opravljeno. Rada sem brala knjige, časopise, revije, v našem le-

pem gledališču gledala predstave, hodila na koncerte naše glasbene šole in v katedralo. Zelo rada poslušam harmoniko.

Tukaj sem spoznala obilo zanimivih ljudi in ob pogovorih z njimi sem spoznala njihove navade in dosti novih, korisnih stvari.

Med ljudmi iz raznih krajev človek postane v duši bogatejši, čuti večjo svobodo, svet mu postane širši, lažje izmenjuje znanje, bolj razume nove kraje, kamor namerava odpotovati, sam se bolje znajde in čuti, kot da sploh ni meja, pa tudi drugi ljudje so zadovoljni, da živijo v takšnem svetu.

Vida Starc, DS Kula Vršac

MOJ DOMAČI KRAJ, MOJA BREZMEJNOST

Zelo sem si želela, da bi videla, kje sem se rodila. Sedaj sem stara 80 let, že prestara za novi začetek. Ampak vedno se mi spomini vračajo v mojo rojstno vas. Letos sem bila v Sloveniji, blizu moje vasi, ampak nisem šla do tja. Ni bilo časa. Vseeno me veseli, da sem občutila, da sem še vedno nekomu potrebna, če ne mojim, pa ljudem, ki jih zanima zgodovina in usoda nas, izseljencev. Srečna sem, ko vidim, da so na svetu še dobri ljudje. Ljudje, ki so me razumeli in sprejeli kot da sem jim najbližja sorodnica. Čeprav sem daleč od tam, kjer sem rojena, so moje misli brezmejne in so vedno v moji domovini.

Sedaj živim v kraju, kjer je veliko različnih ljudi, kultur in ver. Meni so vsi dragi, ker sem odraščala z njimi in jih poznam iz otroštva. Lahko rečem, da sem z njimi močno povezana. Ampak mojega rojstnega kraja nisem nikoli pozabila.

Doma nam je mama, dokler je bila živa, vedno pripovedovala o naši vasi, o vseh ljudeh, ki jih je poznala. Moj brat in starejša sestra so šli večkrat v naš rojstni kraj, jaz pa sem pred enim letom prvič videla, kje sem bila rojena. Nikoli ne bom pozabila tega prelepega kraja. Na vrhu vasi je cerkvena, okoli pa hiše z vrtovi in polno sadja, cvetic in zelenih polj. To bom vedno nosila v srcu, dokler ne zaprem teh mojih trudnih, starih oči.

Vemo, da stalne sreče ni, vedno pride kakšen sivi oblak, da ti srečo zatemni. A ko mi je najtežje, si zapojem. Tudi moja mama je vedno pela, da bi razgnala sive oblake. In kadar me slišite, da pojem, vedite, da mi je takrat najtežje. In da takrat presegam vse meje.

Cvetka Vučković, DS Kula Vršac Gudurica

MOJE SANJE, MOJA BREZMEJNOST

Kličejo me Đoni in imam svoje kraljestvo. Stkano je iz ljubezni in želje po doseganju višjih ciljev, prežetih s sladkimi sanjami o uspehu.

Ko rečem vse to, se ne prepoznam. Kot da bi šlo za nekoga drugega.

Do nedavnega sem bil krhko dete, in potem preobrazba, preporod. V meni se je prebudila ljubezen do športa. Prebudila se je potreba, da sem v športni dvorani vsak prosti trenutek.

To sem jaz. Ne dvomim več v odločitev, da je šport moje življenje. Toplota telesa, ki se segreva in znoji, razbremenjenost vsakdanjih obveznosti, v glavi pa samo mir. Popolna pozaba vsakdanjega sveta. Misel usmerjena samo na trening.

Šport, moja ljubezen in zadovoljstvo. Prijetena utrujenost na koncu dneva je posebna blaženost.

Pred spanjem imam čas samo za kratko analizo treninga. Potem zadovoljstvo. Srečen sem.

Da, ni samo to. Še nekaj časa razmišljam o naslednjem tekmovanju, ki me bo popeljalo v nova mesta po Srbiji in v druge države. Tekmoval sem že v Sloveniji, Nemčiji, na Cipru, v Angliji, Romuniji, na Madžarskem, v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in v Makedoniji. Kmalu zaspim. Telo je utrujeno, duša pa zadovoljna.

Objamem sanje z rahlim nasmehom na obrazu in hvaležnostjo Bogu, ker me je popeljal po poti športa.

Vukica Jovičić, DS Emona Ruma

MOJ VRT, MOJA BREZMEJNOST

Ko zjutraj stopim iz hiše v moj majhen vrt, lahko rečem v moj raj, me pričakajo ptičje petje, opojni vonj vrtnic in cvetlic.

V drugem koščku mojega vrta je pravo bogastvo, v katerem rastejo različne vrste zelenjave: solata, rukola, čebula, krompir, paradižnik, bučke in druge vrste zelenjave.

Moj vrt je bogat, v njem je vse tako lepo in obilno, da ne daje samo hrane, ampak me tudi duhovno krepi.

Vsak dan sem v mojem vrtu in vsak dan je novo presenečenje. Rastline rastejo, cvetijo, plodovi rastejo. Ne hodim na tržnico po zelenjavo, vse imam v mojem vrtu, tu nabere vse, kar potrebujem, skuham in kosilo je na mizi.

Moj vrt ni samo navaden vrt, v katerem rastejo rastline, to je vrt, v katerem uživam, hranim svoj duh in telo. Moj vrt je neskončna in brezmejna ljubezen do narave ...

Zorica Kovačević, DS Emona Ruma

MOJA BEZMEJNOST – V KNJIGAH

Bezmejnost pomeni potovanje po vsem svetu brez obveznih dokumentov in osebnih papirjev in ostalih stvari, ki jih zahteva nov čas.

Narava, reke, jezera, morja, gozdovi in planine ničesar ne potrebujejo, tu so od davnin, nihče jim nič ne more, nihče jih ne more premakniti in jih prilagoditi človeškim mejam.

Odkar sem se postarala, mi narava pomeni vse več, človeške omejitve pa vse manj. Me pa jezi dejstvo, da sem rojena v veliki državi Jugoslaviji, ki mi je veliko pomenila, saj smo lahko neomejeno potovali po svoji državi in po celem svetu. Povsod smo bili dobrodošli in tudi ljudje iz drugih držav so bili lepo sprejeti pri nas. Sedaj je težko priti do potnega lista, vse je zapleteno.

Toda jaz sem našla svojo brezmejnost. Zelo rada berem knjige, časopise, drame, pesmi, zgodovinske romane, romane o naravi, živalih, o vodi, morju ... Zelo zanimive so knjige o znanstveni fantastiki. Zanimajo me potopisi, zapisi o življenju ljudi v daljnjih krajih, na severu planeta, v puščavah, njihove zgodbe v dobrih in slabih pogojih življenja ... V knjigah izvem, kaj jedo, katere živali živijo pri njih, s čim se ukvarjajo, katere veščine poznajo ... Čeprav sama ne morem potovati, me knjige popeljejo po celem svetu in tudi na druge planete.

Starost je lahko zelo težka, nezanimiva, omejena z raznimi ovirami, mnoge prisili na životarjenje na majhnem prostoru ali celo samo v postelji.

Srečna sem, ker je moj prostor gibanja še vedno dovolj velik in ker lahko berem. To je moja brezmejnost.

Marija Đukić, DS Emona Ruma

PISMA IZ MARGITE

Margita je vasica blizu Vršca. Majhna, a zame je veliko okno v svet.

ZA ANNO IZ KRAKOVA, POLJSKA

Draga Anna,

upam, da te to pismo najde srečno in zadovoljno v Krakovu. V zadnjem času pogosto mislim nate, zato sem se odločil, da ti napišem nekaj vrstic iz tihe, majhne Margite. Tukaj je življenje kot vedno mirno, a ne mine dan, da se ne bi spomnil najinih skupnih trenutkov v Krakovu. Zelo pogrešam tiste večere, ko sva se sprehajala po Starem mestu, še posebej najine pogovore ob hladnem pivu v "Starem Portu".

Še vedno slišim mornarsko glasbo v ozadju in tvoj smeh, ki je preglasil ves hrup. Kako si? Kako je Krakov? Povej mi, kako je bilo na tvojem zadnjem dopustu v Tbilisiju? Spomnim se, kako si bila navdušena, da greš nazaj. Upam, da si imela čas obiskati svoje najljubše kraje, pojesti vse jedi, ki si jih pogrešala, in predvsem preživeti čas z družino. Kako so tvoji starši? In

tvoj brat – ali še vedno zvečer igra kitaro kot nekoč? In seveda, kako bi lahko pozabil na mačko Lilusio? Je še vedno tako elegantna in dramatična? Si morda ime-la priložnost srečati najino skupno prijateljico Anno v zadnjem času? Tukaj, v Margiti, je mirno. Imam veliko ljubkih koz in ne morem dočakati, da prideš in jih spoznaš. Divje jagode, ki si mi jih dala, rastejo v mojem vrtu – jem jih vsak dan in mislim nate. Zadnje čase veliko berem, večinoma potopisne knjige, kar le še bolj podžiga mojo željo po potovanjih. Morda bo Gruzija naslednja na mojem seznamu, še posebej potem, ko slišim vse tvoje zgodbe.

Ali načrtuješ, da boš kmalu obiskala Srbijo? Res bi bilo lepo, da se spet vidiva, tudi če samo za vikend. Lahko bi se srečala ob kavi – ali čem močnejšem, če boš pri volji. Povej mi svoje zgodbe v živo in morda začne-va sanjati o najinem naslednjem skupnem potovanju. Do takrat piši čim prej nazaj. Pogrešam tvoje zgodbe, tvoj smeh in energijo, ki jo prinašaš s seboj kamorkoli greš. Čakal bom, da slišim vse o tvojem gruzijskem po-begu – ne izpuščaj nobenih podrobnosti!

Pošiljam ti topel objem iz Margite.

Džimi

ZA IRINO IZ IRPINA, UKRAJINA

Draga Irina,

upam, da te to pismo najde v dobrem zdravju in varnosti, skupaj s tvojo družino v Irpinu. Kako si? Kako je tvoj mož Serjoža? Videl sem fotografijo nje-govega novega motorja. Izgleda fantastično. Zelo mi je všeč. In kako je tvoj sin Denis? Ali je prejšnji mesec zmagal na tekmovanju v judu? Kako pa je tvoja sladka mačka Niya? Vedno sem rad poslušal zgodbe o njej. Je prava posebnost. Z veseljem bi izvedel, katere knjige si zadnje čase brala. Vedno imaš tako dober okus in zelo cenim tvoja priporočila. Če imaš kakšne najljubše – naj bo to roman, poezija ali kaj o ukrajinski zgodovini ali kulturi – prosim, deli jih z menoj! Komaj čakam, da se potopim v kaj novega in zanimivega.

Spomnim se tudi, da si pred časom omenila, da obi-skuješ tečaje angleščine na spletu. Kako ti gre? Si našla dobrega učitelja ali koristno platformo? Občudujem tvojo predanost učenju. Mimogrede, ker imaš odličen glasbeni okus – mi lahko priporočiš kakšne dobre ukra-jinske rokenrol skupine?

Že nekaj časa si želim bolje spoznati ukrajinsko glasbo, pa ne mislim samo na tradicionalne pesmi, ki jih običajno slišim. Želim si nekaj energičnega in živah-nega – nekaj, kar resnično izraža duh Ukrajine skozi sodobno glasbo. Tvoja priporočila bi mi veliko pome-nila in vesel bom, če odkrijem kakšne nove najljubše izvajalce.

Tukaj življenje teče naprej v običajnem ritmu med dnevi, polnimi opravil, in mirnimi trenutki. Pogosto razmišljam, kako lepo bi bilo, če bi se lahko srečal z vami vsemi v Irpinu, ko se razmere umirijo. Pogrešam najine pogovore in vašo družbo. Upam, da se kmalu spet slišimo – po pismu, telefonu ali morda celo v živo.

Lepo pozdravi Serjožo in daj »petko« Denisu. In ne pozabi pobožati Niye za ušesi v mojem imenu! Veselim se, da mi boš pisala o svojem življenju, knjigah, glasbi in angleščini. Vse najboljše in ostanite varni.

Lep pozdrav iz Margite,

Džimi

ZA MARKA IZ KOPENHAGENA, DANSKA

Moj dragi prijatelj Mark,

upam, da te to pismo najde v dobrem zdravju in da ti je življenje naklonjeno. Že nekaj časa sem ti name-raval pisati, odkar sem se vrnil iz Krakova in imel čas premisliti o tistih spontanah in fantastičnih dneh, ki sva jih preživela skupaj.

Še vedno se nasmejim, ko pomislim, kako sva se spo-znala v tistem irskem pubu blizu Glavnega trga. Bila je ena tistih hladnih krakovskih noči, ko zrak diši po starem kamnu in hladnem pivu, in nekako vse deluje brezčasno. Spomnim se, kako sem po naključju sedel zraven tebe, pa sva že v nekaj minutah nazdravljala kot stara prijatelja. Spomnim se, da si imel Guinness – še vedno sem navdušen, da so ga imeli na točenje – in poskusila sva še nekaj lokalnih piv. Mislim, da sva celo razpravljala, katero je boljše, poljsko ali irsko pivo, čeprav priznam, da Guinness res težko premagaš. Razmišljam, da bi naslednje poletje ali zgodaj jeseni mogoče obiskal Kopenhagen. Vedno sem si želel vide-ti to mesto, pa bi bilo res super, če bi se spet videla in nadaljevala tam, kjer sva ostala. Ena stvar me zanima – ali še hodiš na nogometne tekme? Spomnim se, da si govoril o danski nogometni kulturi in rivalstvu med FC Kopenhagen in Brøndbyjem. Zvenelo je intenzivno in strastno, veš, da imam rad takšno energijo. Če še hodiš na tekme, me morda lahko vzameš s seboj, ko bom v mestu. Rad bi videl ta svet skozi tvoje oči, morda celo oblekel šal in navijal za tvojo ekipo.

Upam, da se kmalu vidiva tudi v Srbiji. In ker imaš rad burgerje, moraš poskusiti našo slavno pljeskavico. Sporoči, kakšni so tvoji načrti za poletje in ali bi rad, da se spet srečava. Mislim, da bi bilo lepo znova stkati vezi in ustvariti nove zgodbe kot sva jih v Krakovu. Do takrat pa pazi nase. In če boš kdaj spet obiskal Krakov, mi sporoči. Morda se ti pridružim.

Lep pozdrav iz Margite in na zdravje!

Džimi

Branislav Rašković, DS Kula Vršac

ZORAN VESELINOV

Rojen je v Novem Sadu 9. oktobra 2001, kjer je končal osnovno šolo Đorđe Natošević in gimnazijo Laza Kostić. Slovenec je po očetu Đorđetu in babici Angeli Veselinov - oba sta rojena in živel v Sloveniji. Ko je oče Đorđe bil star pet let so prišli v Novi Sad, saj je dedek Stevan iz Vojvodine. Vsi v družini so aktivni člani DS Kredarica.

Zoran je diplomiral na visokošolskem strokovnem študijskem program prve stopnje *Informatika in računalništvo* na Fakulteti za računalništvo in informatiko v Ljubljani z diplomsko nalogo *Anonimizacija s psevdonimi* in si pridobil naslov dipl. inž. računalništva.

Zoran: Na študij v Sloveniji sem se vpisal brez večjih težav – zahvaljujoč naši dragi učiteljici Rut Zlobec, ki me je ob pouku imela 13 let. Čeprav je postopek bil jasen in dobro razložen, ker sem imel posredne izkušnje z bratom Srdjanom in sestro Olivero. Posebej obisk Ljubljani na odprta vrata Univerze mi je zelo olajšal odločitev. Izbral sem Ljubljano, ker sem že prej slišal veliko dobrega o mestu in univerzi.

Življenje v študentskem domu je bilo res ful zanimivo. Zelo sem imel srečo, da sem dobil super cimre in cimerje in tako spoznal še več dobrih prijateljev iz različnih držav. V domu je vedno živahno: skupna kuhinja, večeri s kartami, včasih spontani izleti, res res sem zadovoljen, da sem imel priložnost izkusiti!

Življenje daleč od doma je na začetku malo izziv, ampak če se dobro organiziraš in znaš poskrbeti zase, postane čisto normalno. Ko sem pogrešal družino, sem

šel domov – približno vsaka dva do tri mesece. Vsak tak obisk mi je dal novo energijo in me spomnil, zakaj se splača vztrajati.

Velika privilegija je tudi, da so me prišli obiskat prijatelji iz Srbije. Nekateri so prišli celo večkrat. Skupaj smo si ogledali Ljubljanski grad, stari del mesta... Pokazal sem jim tudi, kako izgleda običajen študentski večer v Ljubljani, kar jih je verjetno še najbolj prese-netilo.

Na fakulteti sem študiral Računalništvo in Informatiko, kar mi je odprlo veliko novih priložnosti in dalo širši pogled na stroko. Mogoče bi lahko bolje izkoristil možnosti za dodatne delavnice in projekte, ker jih je bilo veliko, pa sem včasih raje užival v prostem času.

Nikoli ne bom obžaloval zamujenih obveznosti ali dogodkov zaradi časa, ki sem ga preživel v pogovoru ali druženju z nekom. Vedno mi je socializacija veliko pomenila.

Erasmus izmenjavo bi priporočil vsakomur. Fakultete v tujini so pogosto nekoliko manj zahtevne, hkrati pa je to izjemna priložnost za spoznavanje novih kultur in prijateljev.

Work & Travel program je bil zame super izkušnja. Dela se veliko, včasih tudi po 10-12 ur na dan, ampak se res splača – tako zaradi zaslužka kot zaradi ljudi, ki jih spoznaš, in samostojnosti/samozavesti, ki si ju pridobiš. Še posebej ga priporočam tistim, ki so že kdaj delali na zahtevnih delih, recimo na festivalih ali v klicnih centrih. Podelitev diplome je bila lepa, sicer nič posebej pompoznega, ampak vseeno prijeten trenutek, ko se zaveš, da si nekaj pomembnega dosegel.

Ko sem prišel v študentski dom v Ljubljano, je bil moj prvi cimer predsednik doma. Ko je odšel, sem dobil idejo, da bi tudi sam kandidiral.

Vloga predsednika doma je načeloma precej enostavna, lahko pa se zakomplicira pri zadevah, kot so domske zabave in različna dogajanja.

Prejšnje leto je bilo zaradi tega zame najboljše do zdaj. Naredili smo ogromno sprememb za boljšo kvaliteto življenja v domu, spoznal sem veliko več ljudi kot prej in zdi se mi, da je dom zdaj veliko bolj povezan. To je močno vplivalo na moje izkušnje v domu in jih naredilo še bolj nepozabne.

Besedilo in foto: Zoran Veselinov

SODELOVANJE NA PESNIŠKEM NATEČAJU V IDRIJI

Članica Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada, urednica Biltena Kredarica Marija Lovrić in učenka dopolnilnega pouka je osvojila 1. nagrado za sodelovanje na pesniškem natečaju Šinkovčevi dnevi, ki ga organizira Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti JSKD Idrija, v kategoriji Po Šinkovčevem verzu s pesmijo *Spomin na otroštvo*.

Društvo Slovencev Kredarica čestita Mariji Lovrić za dosežene nagrade in se zahvaljuje za promocijo Društva.

Besedilo in foto: Elza Ajduković

EKSKURZIJA V SLOVENIJO

Od 14. do 17. maja 2025 se je zahvaljujoč Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter šolam v Brežicah ekskurzije v Slovenijo udeležilo 38 učencev dopolnilnega pouka slovenščine, starih od 9 do 18 let, njihovih staršev in učiteljev iz 11 krajev oz. 6 društev Slovencev v Srbiji. Zahvala gre tudi DS Kredarica Novi Sad za organizacijo prevoza. Prispevek o dogodku so pripravili učenci in učitelji dopolnilnega pouka slovenščine v Srbiji.

Prvi dan, po namestitvi v MC hostlu, smo si ogledali brežiško knjižnico, kjer sta nas sprejela Andreja Dvornik in maskota Knjižko. Pripravila sta nam zanimiv program, ogledali smo si razstavo Mini Bologna, kamišibaj s slovensko ljudsko pravljico, spominska kotička, posvečena jezikoslovcema prof. Maksu Pleteršniku in dr. Jožetu Toporiščiču. Učenci so prejeli priznanja za večmesečno branje in sodelovanje v *Bralni mavrici*.

Ustavili smo se na *Trgu izgnancev* in počastili spomin na pregnance. Prvi val domoljubov so okupatorji izgnali v Srbijo.

V četrtek in petek so bili učenci pri rednem pouku v OŠ Brežice, na gimnaziji, ekonomski in zdravstveni šoli. Povsod so nas zelo lepo sprejeli in nam postregli malico in kosilo.

Imeli smo brezplačen vodeni ogled Posavskega muzeja in vodovodnega stolpa. Posebno smo hvalježni za izjemno predstavo gledališkega kluba OŠ Brežice *Majhno težavo imam, je rekel*, ki bo še dolgo odmevala tudi pri našem pouku. V petek zvečer pa smo na grajskem dvorišču poslušali odličen koncert orkestru glasbene šole Brežice.

Pri pouku v OŠ Brežice nas je obiskala ekipa dopisništva RTV SLO, mi pa smo obiskali dopisništvo

med sprehodom po starem jedru mesta. Prav tako se je z nami pogovarjal novinar Dolenjskega lista.

V soboto zjutraj smo v muzeju nameravali pozdraviti igralca in ustvarjalca Nika Škrleca, a ker je zbolel, nam je poslal video pozdrav. Njegova pozornost nas je prijetno presenetila in razveselila.

Nekaj učencev so obiskali sorodniki iz različnih krajev Slovenije. To je bilo posebno veselje. Prav tako nas je razveselil obisk gospe Branke Bukovec, predsednice Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki že več let skrbi za obdaritev naših najmlajših učencev v slovenskih akcijah *Božiček za en dan* in *Trije dobri možje*, ter gospe Marie Oklobdžija, prostovoljke v DRPD, ki nam je med ekskurzijo ves čas pomagala na različne načine.

Upamo, da bomo prijateljem iz Brežic povrnili gostoljubnost v Društvih Slovencev v Srbiji. Hvala vsem.

VTISI UČENCEV

V Brežicah mi je bilo zelo lepo. Spoznal sem nove prijatelje. Videl sem zelo lep muzej in zelo zanimiv vodovodni stolp. Videl sem tudi odlično predstavo in poslušal lep koncert. Želim si, da bi naslednje leto spet šel na ekskurzijo v Brežice.

Teodor, 13 let (Subotica)

Vesela sem, da sem imela priložnost iti v Brežice, saj sem z Brežicami povezana preko mame in očeta. Predniki moje mame so iz vasi Kapele pri Brežicah odšli v Srbijo, v kraj Odžaci, ki je bil takrat tako kot Brežice v Avstro-Ogrski monarhiji. Tudi moj oče se je rodil v Brežicah. Bila sem pri pouku v osnovni šoli in spoznala nove prijatelje.

Majda, 12 let (Zrenjanin)

V Brežicah je bilo zelo lepo. spoznala sva veliko fantov in deklic. Zelo lepo so nas sprejeli. Komaj čakamo, da gremo spet v Slovenijo.

Ivan in Filip, 11 let (Vršac)

V Brežicah sem preživela 4 dneve, polne lepih vtisov in prijetne družbe. Obiskali smo gimnazijo, ki me je navdušila s svojo urejenostjo, toplim sprejemom in zanimivimi dejavnostmi. Ogledali smo si tudi Posavski muzej, kjer smo spoznali zgodovino kraja in uživali v prijetnem vzdušju. Cel izlet mi bo ostal v lepem spominu.

Maja, 16 let (Beograd)

V Brežicah je bilo zelo lepo. Spoznala sem veliko prijateljev. Z veseljem bi spet šla.

Lenka, 13 let (Ruma)

Ekskurzija v Brežice je bila čudovita in nova izkušnja. Srečala sem veliko starih prijateljev in spoznala nove. Zelo mi je bila všeč celotna organizacija potovanja, nastanitev, še posebej pa so mi bile všeč šolske de-

javnosti, ki so jih organizirali naši gostitelji. Ekskurzija mi bo ostala v lepem spominu. Omeniti moram še presenečenje za rojstni dan. Najlepša hvala za vse.

Ema, 13 let (Odžaci)

Ekskurzija je bila zelo lepa in prijetna. Šola, muzej, ulice, vodovodni stolp, vse je bilo prelepo. Vse v Sloveniji je zelo čisto in mirno.

Zaharije, 11 let (Novi Sad)

V Sloveniji mi je bilo zelo lepo. Lepo je bilo v knjižnici, v šoli, muzeju... Do sedaj sem bila dvakrat v Sloveniji: v Kočevju in Brežicah. Komaj čakam, da Slovenijo bolje spoznam.

Anđela, 13 let (Gudurica)

Na ekskurziji v Brežicah je bilo zelo lepo. Vsi so nas lepo sprejeli. Šola je lepa in velika. Vsi v šoli so bili zelo prijazni. Dnevi so bili polni ogledov. Meni sta bila najbolj zanimiva muzej in vodovodni stolp.

Anthea, 12 let (Novi Sad)

Bilo je odlično. Naučila sem se veliko novega. Spet bi rada šla v Slovenijo z isto družbo.

Sara, 10 let (Obrenovac)

Najboljša ekskurzija do sedaj.

Matjaž, 12 let (Beograd)

Besedilo in foto: učenci in učitelji dopolnilnega pouka slovenščine v Srbiji

NAŠA SLOVENSKA BESEDA

V soboto 7. junija 2025 se je ob 13.00 uri začela v Kulturnem centru v Zrenjaninu 19. prireditev *Naša slovenska beseda*.

Slovenski jezik so z izjemnimi nastopi predstavili članice in člani učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije slovenskih Društev iz Srbije.

Poleg domačega Društva Slovencev Planika, ki se je predstavilo z zboroma *Planika*, z nastopi mladih učencev nadarjenih in recitacijami srednješolcev, so se predstavila tudi Društva Slovencev Sava iz Beograda, Društvo Slovencev Kredarica iz Novega Sada, Društvo Slovencev Drago Čeh iz Bora, Slovenska kulturna skupnost France Prešeren iz Niša, Društvo Slovencev Martin Krpan iz Smedereva, Društvo Slovencev Kula iz Vrška in Gudurice, iz Slovenije pa so se udeležili člani in članice Kulturnega društva Kapele iz Kapel.

Prireditve se je udeležila tudi Polonca Kosić, I. sekretarka konzulata veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu, ki je v nagovoru poudarila pomen jezika za slovensko skupnost in identiteto ter se zahvalila organizatorjem in nastopajočim, ki so občin-

stvu pričarali čudovito popoldne. Za dolgoletni trud in prizadevanje se je posebej zahvalila učiteljicam in učiteljem dopolnilnega pouka slovenskega jezika, ki s svojim profesionalnim in srčnim pristopom k pouku jezika pritegnejo mnoge.

Organizator Društvo Slovencev Planika iz Zrenjanina je odlično izpeljal program ter pripravil pogostitev in hvala mu za vabilo k sodelovanju.

DS Kredarica sodeluje na manifestaciji že 19 let, torej od prve manifestacije *Naša slovenska beseda* v Zrenjaninu.

Društvo Slovencev Kredarica se posebej zahvaljuje učiteljici dopolnilnega pouka Rut Zlobec in učencem ter staršem iz DS Kredarica za sodelovanje in vsestransko podporo.

Besedilo: Marija Lovrić

Foto: naša skupina

FESTIVAL JEZIKA

Festival jezika v organizaciji DS Kredarica Novi Sad z zaključno prireditvijo dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije, ki deluje v DS Kredarica, je potekal 13. junija na Štrandu. Učenci vseh starostnih skupin so prejeli potrdila in pohvale za obiskovanje pouka in udejstvovanje pri različnih projektih. Festival jezika, ki ga podpira Nacionalni svet slovenske manjšine v Srbiji, se bo nadaljeval v jesen.

Pouk v Društvih Slovencev v Vojvodini, ki ga pokriva učiteljica Rut Zlobec, je obiskovalo 142 učencev, potrdila o obiskovanju pouka si je prislužilo 130 učencev, od najmlajših do najstarejših članov.

V projektih Knjižnice Brežice za spodbujanje branja *Bralna mavrica* je sodelovalo 28 učencev (predšolski, OŠ) in *Posavci beremo skupaj* 22 odraslih učencev.

8 učencev (SŠ in odrasli) se je udeležilo jesenskega in spomladanskega spletnega tečaja slovenščine.

Potem so 4 učenci bili na enomesečni izmenjavi na slovenskih SŠ v Ljubljani in Mariboru. 10 učencev

(OŠ, SŠ in odrasli) se udeležuje ali se še bo poletnih šol slovenščine v Ljubljani, Tolminu ali Kopru. 14 srednješolcev se je udeležilo treh 1-tedenskih taborov v okviru projekta Erasmus pri Slovencih na Avstrijskem Koroškem (september, april, junij). 5 učencev se je vpisalo oziroma je postopku vpisa na fakultete v Ljubljani, Mariboru oziroma Kopru, 1 učenka na SŠ v Novem mestu (2025/26).

Hvala staršem, učencem, vodstvu društev, OŠ Jovan Jovanović Zmaj Subotica in OŠ Moša Pijade

Gudurica za učilnico, moji OŠ Maksa Pleteršnika Pišce, sodelavcem v Srbiji in drugih državah ter našim nadrejenim na ZRSŠ in MVI za vso pomoč, podporo, sodelovanje in razumevanje.

Želim vam prijetno poletje ob branju v akcijah Poletavci, Najpoletavci in kar tako...

Pa na svidenje septembra. :-)

Več o poletnih bralnih akcijah: <https://knjiznica-brezice.si/novice/poletavci-in-najpoletavci-2025/>

Besedilo in foto: Rut Zlobec

VPIS V POSEBNI IMENIK SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE V SRBIJI

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin v Republiki Srbiji iz leta 2009 omogoča vpis v Posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na zah-tev_pbs_upis_slovenacki.

Na podlagi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, lahko izpolnjen obrazec za vpis v posebni volilni imenik osebno dostavite pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice ali pa ga skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošlje-

te priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik.

Vpis v posebni volilni imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov. Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice. Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta.

IN MEMORIAM

BOGDAN RADISAVLJEVIĆ

V 89. letu nas je za vedno zapustil ing. metalurgije v pokoju Bogdan Radisavljević. Bogdan je rojen v Novem Sadu 21. februarja 1936, umrl je v Novem Sadu 24. januarja 2025.

Bogdan Radisavljević je vsestransko podpiral delovanje Društva Slovencev Kredarica in je bil od samega začetka izhajanja Biltena Kredarica od leta 2001 v veliko in pomembno pomoč, saj sta bili tehnika in tisk takrat na znatno nižjem nivoju, pogoji dela pa težji in zahtevnejši kot danes. Vedno je pomagal brez rezerve in podpiral entuziazem uredniškega odbora. Nikoli ga ne bomo pozabili.

Slava mu!

Iskreno sožalje družini Radisavljević!

IN MEMORIAM

DESANKA PETRIĆ ROJ. PODKRAJNIK

Letos minevata dve leti odkar nas je zapustila Desanka Petrić, ki je bila aktivna in spoštovana članica v DS Kredarica. Umrla je 21. junija 2023 v 97. letu v Novem Sadu.

Rojena v Ljubljani, realko – gimnazijo je obiskovala in končala v Ljubljani v obdobju 1941-1945, potem se je po diplomiranju na Kmetijsko-gozdarski fakulteti v Zagrebu 1950 preselila z mamo v Novi Sad, saj je njen oče Jožef umrl kmalu po vojni.

Začela je delati v Zavodu za raziskovanje v poljedelstvu na oddelku za farinologijo, ki je v okviru Tehnološke fakultete. Kasneje je delala v Centru za pospeševanje prehranske industrije. V tem času se je poročila s Petrom Petrićem.

V Centru je delala v razvoju in pospeševanju znanstvenega in strokovnega dela na področju surovin tehnologije predelave žita in moke. Od 1962-1964 je bila v.d. upravnica Zavoda za tehnologijo žita in moke. Leta 1973 je doktorirala na temo „Vpliv agroekoloških faktorjev na kakovost nekaterih sort pšenice v žitnodnih področjih Srbije“.

V tem času je objavila preko 80 znanstvenih in strokovnih del samostojno ali kot vodja raziskovalnega programa, predstavila pa je preko 20 referatov na svetovanjih in kongresih iz tehnologije žita in moke, tako v Jugoslaviji, kot tudi v svetu: ZDA, Kanada, itd.

Desanka Petrić je bila članica večih upravnih organov v tistem času v Zavodu in Inštitutu, bila je članica Sveta v večih srednjih in višjih šolah v Novem Sadu in članica Sveta Tehnološke fakultete v Novem Sadu. Od 1969-1973 je bila odbornica v Prosvetnokulturnem svetu Skupščine občine Novi Sad. V večih mandatih je bila sekretarka ali predsednica Izvršnega odbora sindikata v svojem kolektivu.

Za dolgoletno aktivnost v Društvu agronomskih inženirjev je dobila priznanje in plaketo leta 1978. Dobitnica je tudi Povelje Mesta Novi Sad leta 1979.

Slava ji!

Društvo se za vsestransko podporo zahvaljuje častnemu predsedniku društva Ivanu Zavrtaniku z družino, družini Veselinov, Veriš, Maletin, Ajduković, Lorbek, Mariji Lovrić in vsem drugim članom društva, učencem dopolnilnega pouka, pevcem pevskih skupin in članom ansambla, učiteljici Rut Zlobec, Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Združenju slovenska izseljenska matica v Sloveniji, Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport ter Zavodu za šolstvo Republike Slovenije, Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu in častnemu konzulu Republike Slovenije v Vojvodini Rajku Mariću, Nacionalnemu svetu slovenske nacionalne manjšine v Srbiji, Pokrajinski Vladi in Pokrajinskemu sekretariatu za izobraževanje, predpise, upravo in nacionalne manjšine – nacionalne skupnosti in Pokrajinskemu sekretariatu za kulturo, javno obveščanje ter odnose z verskimi skupnostmi Izvršnega sveta Avtonomne pokrajine Vojvodine, Mestni upravi Novi Sad, Mestnemu odboru za kulturo, Kulturnemu centru Novi Sad, Židovski občini, Baletni šoli in Glasbeni mladini Novega Sada, Mestni knjižnici Novi Sad in drugim.

Bilten "Kredarica". Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: Marija Lovrić – urednica, člani Elza Ajduković, Jasmina Veselinov, Nina Stanimirov-Veriš in Đorđe Veselinov – tehnični urednik. Aleksandar Jovanović – priprava za tisk. Tisk: Simbol – Petrovaradin. Naklada: 500 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev "Kredarica", 21000 Novi Sad, Trg slobode 3. Telefon 065/8427-106 i 064/1564-542. E-mail: pisarna@kredarica.org. Rešenjem Sekretariata za informiranje štev.: 105/651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002. Bilten "Kredarica" vpisan v Register sredstev informiranja. Izhajanje te številke je omogočil Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Pokrajinski sekretariat za izobraževanje, predpise, upravo in nacionalne manjšine – nacionalne skupnosti.

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

061.237 (497.113 Novi Sad)

KREDARICA: Bilten Društva Slovencev v Novem Sadu / urednica Marija Lovrić.- Let.1, št.1(marec 2001)-Novi Sad : Društvo Slovencev "Kredarica", 2001 - Ilustr. ; 30 cm

Tromesečno

COBISS.SR-ID 223277807

ISSN 1821-1070